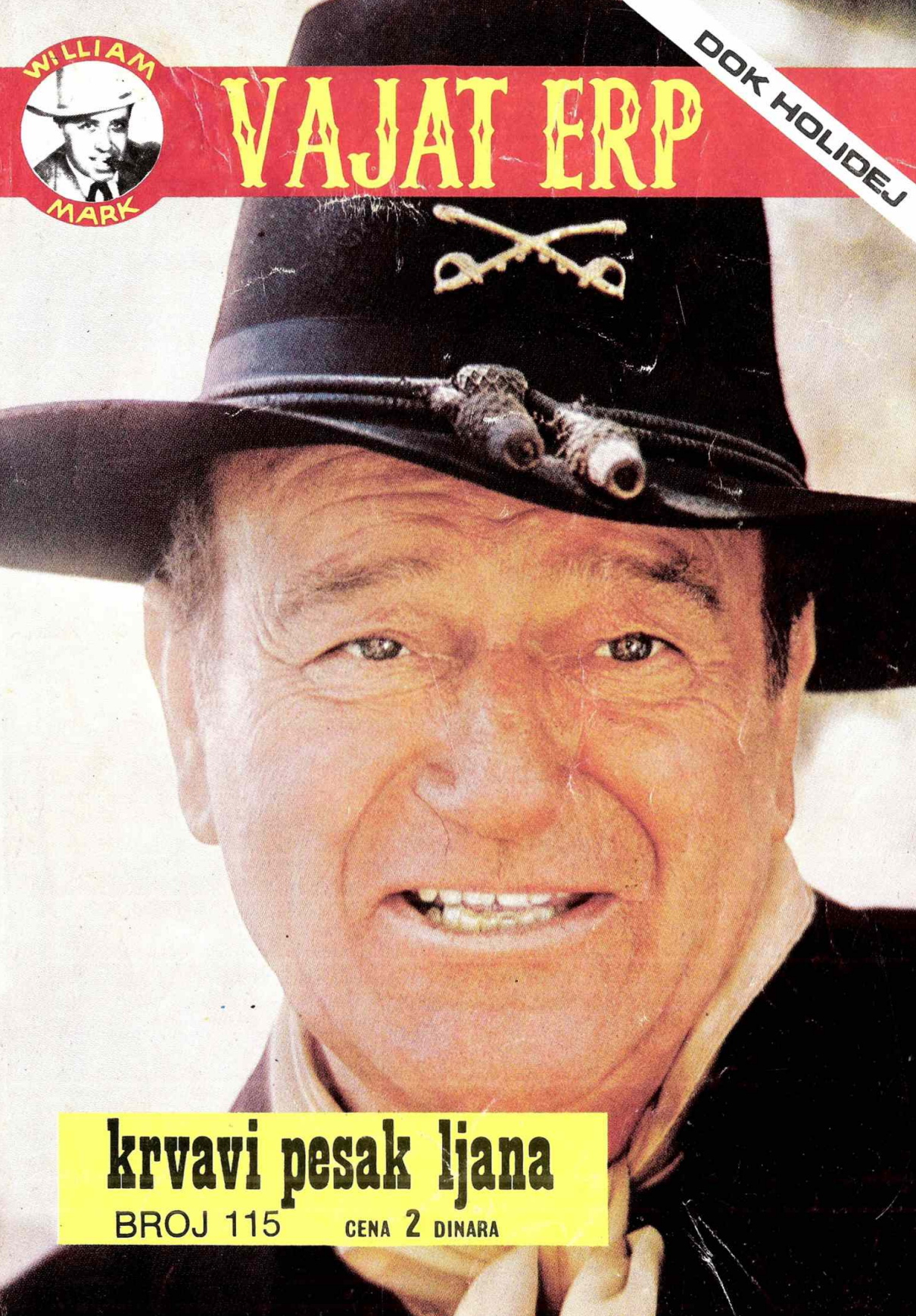

VAJAT ERP

DOK HOLIDEJ

krvavi pesak ljana

BROJ 115

CENA 2 DINARA

KADA POSETITE
GENERALNO ZASTUPNIŠTVO ŠVAJCARSKÉ FIRME

DARWIL

TRST PIAZZA S. ANTONIO NUOVO 4 / I-II

MOĆI ĆETE DA IZABERETE JEDAN OD PREKO 600 TIPOVA ČASOVNIKA „DARWIL“ I „ARETTA“ POZNATIH PO PRECIZNOSTI I ELEGANCIJI OBLIKA.

TOM PRILIKOM NE PROPUSTITE DA OBRATITE PAŽNJU NA NAJVEĆI IZBOR ZLATNOG NAKITA U EVROPI, PO SVETSKIM KONKURENTNIM CENAMA, IZRAĐENOG OD 14, 18 I 22-KARATNOG, SLUŽBENO KONTROLISANOG ZLATA!

PREPORUČUJEMO

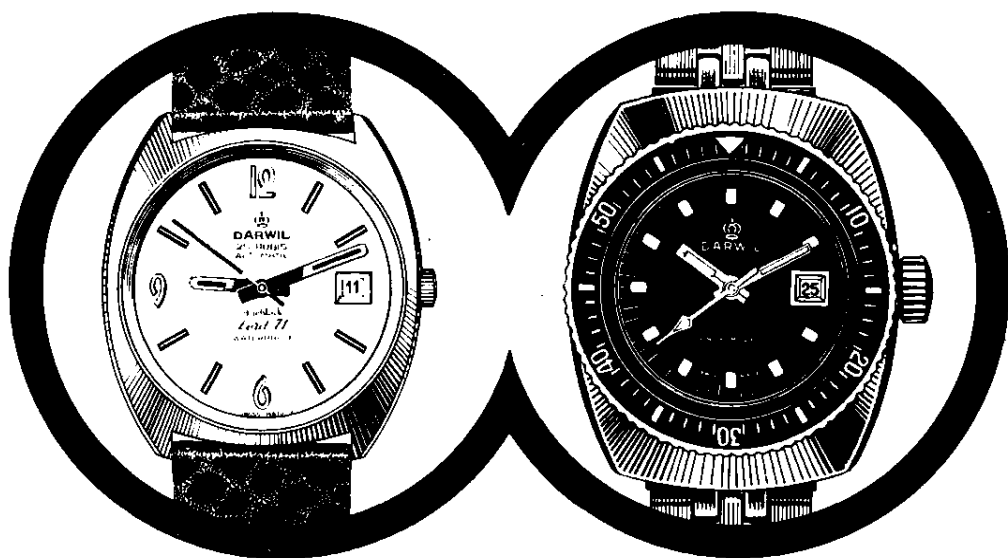
ZA VAS — ČASOVNIK LORD 71

ZA VAŠU SUPRUGU — ČASOVNIK LADY 71

SA UGRAĐENIM DARBLOCKOM KOJI ŠTITI OD POTRESA I UDARA

ČASOVNIKE „DARWIL“ I „ARETTA“ MOŽETE NABAVITI I U SPECIJALIZOVANIM TRGOVINAMA I ROBNIM KUĆAMA U JUGOSLAVIJI!

SERVISI ZA ODRŽAVANJE POSTOJE U SVIM VEĆIM MESTIMA

VILIAM MARK

**KRVAVI PESAK
LJANA**

Naslov originala:

Villiam Mark: —
„ENDLOSER SAND“

Copyright 1971. by
Martin Kelter Verlag

Imao je široko, surovo lice i crni povez preko izgubljenog oka. Odelo i cipele su mu bili dotrajali, a na rukama se videlo da se već danima nije umivao. Te ruke bile su vezane liscicama.

Čovek se zvao Bil Mekkoner. Imao je trideset pet godina i pripadao onoj vrsti ljudi za koje bi bilo bolje da se nisu ni rodili. Mekkoner je dole u Kansasu počinio ubistvo. To naravno nije bilo prvo ubistvo koje mu je ležalo na savesti. Ipak, guverner ga je pomilovao i zamenio smrtnu presudu doživotnom robijom u Seskatevi.

Milost? Seskateva nije bila nikakva milost, bio je to pakao. Iz kamenoloma ove robijašnice povratka nije bilo.

Bil Mekkoner je bio vođa jedne ozloglašene bande, koja je tiranislala jedno područje u Kansasu. Jednom jedinom čoveku pošlo je za rukom da mu pomrsi konce.

Maršalu Vajatu Erpu!

Taj čuvar zakona sa petokrakom zvezdom na grudima sedeo je nasuprot razbojniku. Nalazili su se u gotovo praznom vagonu. Voz je klopao i tandrkao približavajući se planinama.

Sedeli su tako jedan prema drugom i ćutali. Mekkoner je grozničavo razmišljao tražeći izlaz. Bilo mu je potpuno jasno da bekstva nema ako jednom uđe u Seskatevu.

Gde li su sada njegovi ljudi? Ta kukavna banda! Svi su videli kako mu je maršal stavio lisice na ruke. Mora da su saznali da je osuđen na doživotnu robiju u Seskatevi. Danima je u svojoj ćeliji čekao da njegovi prijatelji pokušaju da ga oslobode. Međutim, ništa se nije dogodilo. Dan odlaska u robijašnicu bio je sve bliži.

Možda bi mogao da savlada maršala, sinulo mu je kroz glavu. Ne da ga savlada, možda bolje da ga

podmiti. Svi ti čuvari zakona bili su bedno plaćeni.

— Erp, koliko još treba da putujemo? — prekinuo je Mekkonér ćutanje.

Maršal podiže glavu i odmeri zatvorenika.

— Saznaćeš kad stignemo tamo.

— Šta vi, u stvari, imate od toga, maršale?

— Od čega to?

— Pa mislim, što mene i ostale vodite u Seskatevu. To što stalno gonite ljude.

— Dobijam sto dolara mesečno, ako ste to mislili, Mekkonér.

Jednooki zločinac se isceri.

— Sto dolara? Ne baš mnogo. Ja ću vam dati deset puta više, samo ako mi skinete lisice.

— Vi u džepu nemate više ni jednog centa, Mekkonér. Uostalom i da mi date sto hiljada dolara ništa se ne bi izmenilo. Ja ću vas odvesti u Seskatevu.

— Nudim vam dve hiljade dolara!

— Prestanite čoveče. Niti mi možete ponuditi bilo šta, niti bih ja bilo šta primio.

— Zažalícete, maršale.

— To je moja stvar.

*

* *

Već dugi niz godina stajao je na lokomotivi. Džoe Bakster je bio star i oronuo, ali su mu oči još uvek bile bistre.

Uprkos tome nije uspeo da blagovremeno primeti veliko stablo koje je ležalo na železničkim šinama. Video je, ali prekasno. Pokušavao

je svim silama da zaustavi voz, ali mu nije uspelo. Teška lokomotiva je poskočila sa šina kao smrtno ranjena zver. Zaglušujući tresak zario se i mašina se raspala. Vagoni, oslobođeni veza, sunovratili su se kao dečije igračke niz strminu duboku trideset jardi. Posle strašnog treska, kotrljanja i lupe, nastala je grobna tišina. Nije se čuo ni povik, ni krik bola, ni ječanje.

Iz šipražja, koje je raslo oko železničke pruge, izmiledo je nekoliko ljudi. Hteli su da vide da li im je poduhvat uspeo. Najstariji među njima, sedobradi Tim Novak netremice je posmatrao ostatke voza.

— Prokletstvo, ovo nije smelo da se dogodi! Sada su svi gotovi.

— Zar nećemo malo da prečešljamo? — upitao je drugi.

— Ol rajt, možda ćemo naći još nekoliko novčanika.

Oprezno su se spustili niz padinu i približavali sa uperenim revolverima ostacima voza. No, mogli su mirno da ostave oružje u futrolama. Nikakvog otpora nije bilo. Našli su svog vođu i čoveka koji ga je pratio. Obojica su ležali beživotno u smravljenom vagonu.

Novak izvuče Mekkonera i naže se nad njega.

— Grom i pakao, on je još uvek živ! — uzviknuo je uzbuđeno.

Ovo otkriće izgleda nije mnogo interesovalo ostale članove bande. Bili su suviše okupljeni tumaranjem po uništenim vagonima i potragom za plenom. Isto tako, niko nije obraćao pažnju na maršala koji je ležao mrtav ili onesvešćen ispod komada gvožđa.

Najverovatnije bi ostavili na cedilu i Mekkonera, svog vođu, da ovaj nije bio dovoljno prevejan i sav plen koji je banda posedovala, deponovao u banku za koju je samo on znao.

Svi članovi bande, naime, sporazumeli su se da pet godina svojski „rade“, a onda svako dobije svoj deo. Mekkoneru je to bila jedina mogućnost da ove divlje momke drži uz sebe.

Pošto su izvukli svog vođu, odjahali su ostavivši sve za sobom...

Protelo je dosta sati, kada kraj pruge projaha čovek, zaustavi konja i pogleda niz obronak. Onda je sjahao. Vezao je ždrepcu za stablo i počeo da puže nadole, prema mestu nesreće. Prvo je otkrio vozovođu Bakstera. Izgledalo je loše, ali je bio pri svesti.

— Ko ste vi? Ja nemam ništa. Zašto ste to učinili — ječao je starac.

— Nisam razbojnik. Šta se dogodilo? — upitao je stranac.

— Eto, vidite i sami. Na pruži je ležalo stablo, nisam mogao da zaustavim lokomotivu. Pogledajte šta je sa putnicima. Sigurno je potreban lekar.

— Ja sam lekar i odmah ću pogledati vagone.

— Vi ste lekar? Kako ste ovamo dospeli?

— Na konju, mister.

— Zovem se Bakster.

— Moje je ime Holidej.

— Dok Holidej? — Vozovođa razrogači oči. — Zar ste vi doista Dok Holidej?

— Gde ste ranjeni?

— Nije tako opasno, Dok Holidej. Mislim da mi je samo nekoliko rebra polomljeno. Bolje bi bilo da pogledate ostale.

Holidej posluša vozovođu. Srećom, nije bilo mnogo putnika. Uspeo je da izvuče nekolicinu. Imali su samo manje povrede. Onda je našao njega, Vajata Erpa!

Maršal je ležao bespomoćno pritisnut ostacima slupanog vagona. Satima je već pokušavao da se oslobodi, ali mu nije uspelo. Kada je ugledao kockara, uspravio se koliko god je mogao.

— Kako ste vi ovamo dospeli, Dok?

— Polao me je veliki Manitu, maršale — uzvрати kockar. — Ispričao mi je da ovde negde mogu da nađem Vajata Erpa. Kako ste? Jeste li ranjeni?

Vajat jeknu.

— Izvucite me prvo odavde, pa ću videti.

Nekolicina lakše ranjenih putnika pomoglo je Holideju da podigne komade drveta i gvožđa. Nekoliko minuta kasnije maršal je bio oslobođen.

— Dakle, je li sve čitavo?

Vajat Erp se protegla.

— Izgleda da jeste, Dok. Šta je sa ostalima?

— Svi su manje ili više ugruvani. Mrtvih izgleda nema.

— A gde je čovek sa lisicama na rukama?

— Nisam video takvog.

Približio im se vozovođa hramljući.

— Grom i pakao, ipak smo izgleda uspeli srećno da se izvučemo.

— Šta se dogodilo? — raspitivao se maršal.

— Jedno stablo se isprečilo preko šina. Nisam više mogao da kočim.

Vajat nabra obrve.

— Znači tako! Stablo! Čovek sa lisicama je nestao, a ja sam jedno izvesno vreme bio bez svesti.

— Ali ja nisam, maršale — dobaci Bakster. Bila je grupa jahača. Jasno, nisam mogao da ih vidim ali sam ih čuo.

Vajat Erp je sada znao dovoljno. Napad na voz izvršila je Mekkonero-va banda da bi oslodbodila svog vođu.

— Dok, mi moramo odmah u poteru za njima.

— Kako to mislite da izvedete, Vajat? Ovde nemate gde da kupite konja, a lokomotiva je otišla do davnola.

— Dajte mi vašeg konja, Dok. Poslaću ljude po vas.

— Prokletstvo, da sam bar odjahao dalje! Zašto se uvek brinem o stvarima koje me se ne tiču? U redu, uzmite mog konja, a ja ću u međuvremenu ovde da napravim privatnu bolnicu — procedi Holidej.

Tvrdo maršalovo lice kao da je u tom trenutku za nijansu omekšalo. On je možda bio jedini koji je ovog čudnog doktora, Džona Holideja doista mogao da razume. Holideja su još nazivali najvećim kockarem zapada i kraljem svih strelaca. Doista je bio brzoruk.

Za kockarskim stolom je uvek savladao protivnike. Bio je odličan blefer, ali nije varao na kartama.

Time nije sve rečeno o ovom neobičnom čoveku, jer u protivnom ne

bi bio sa Vajatom Erpom. Ne bi mogao da bude tako blizak prijatelj sa čovekom od koga su ga delili svetovi.

I njihovo prijateljstvo bilo je u izvesnom smislu čudno. Pre mnogo godina je to počelo. Od tada ih je sudbina stalno vezivala, kao uostalom i ovog dana.

Vajat Erp pruži Džordžijancu ruku.

— Ol rajt, Dok, možda ćemo se sresti ponovo u Pueblu. U svakom slučaju, svog ždrepcu ćete naći kod šerifa.

— Krenite već jednom, dok se ne predomislim.

— Do viđenja Dok — ponovi maršal a zatim se pope do žbuna i vinu u sedlo. Podigao je ruku u znak pozdrava i odjurio.

*
* *

Bil Mekkoner otvori oči. Nad njim su se dizale visoke jele. Okrenuo je glavu i video bradato lice Tima Novaka.

— Gde smo? Šta se dogodilo? — procedio je kroz zube.

— Još jednom ste uspeli da se izvučete, gazda — uzvрати mu Novak.

Tek tada se zločinac svega setio: voza, Vajata Erpa, lisica!

— Dakle, to ste vi bili?

Novak se široko osmehnula.

— Naravno, ko bi se inače potrudio, gazda?

— Vraški trud! Za dlaku ste mogli da mi slomite vrat.

— I to bi bilo bolje od Seskateve — zaključio Novak mirno.

— Šta je s njim?

— S kim?

— Kako s kim, čoveče! Pa sa Vajatom Erpom, naravno.

— Nastradao je.

— Znaš li to pouzdano? — ispitivao je Mekkoner podozrivo.

— Šta znači pouzdano? Ležao je prignječen ostacima gvožđa i drveća i odatle se nikad neće izvući. To policijsko pseto je zauvek likvidirano.

— Zauvek? — prošapta Mekkoner. — Ko zna!

On je o maršalu slušao veoma mnogo još pre nego što ga je lično upoznao i to na krajnje neprijatan način. Vajat Erp je već u to vreme na zapadu bio legendarna ličnost. Kad bi se pojavio među skitnicama, otpadnicima i razbojnicima zavladao je strah kao da je nagnula horda Sijuks Indijanaca.

Tim Novak kao da je bio veoma siguran.

— Do dolaska sledećeg voza proći će dosta vremena, gazda. Što je najvažnije, taj voz prolazi noću, a do tada niko od unesrećenih više neće biti živ.

— Prokletstvo, momci su morali da budu sigurni, da se uvere. Naći ću mir samo ako znam da je maršal Erp mrtav.

— Zašto se svađamo, gazda? Isplatite nas, razići ćemo se i nestati iz Kolorada.

— Neću vas isplatiti, Novak — odlučno reče Mekkoner. — Osim toga, ne pada mi na pamet da pobegnem iz Kolorada. Ovde u planinama nam je najbolje.

Sedokosi Tim Novak je odlučno odmahivao glavom.

— Ne, gazda, to zadovoljstvo prepuštam vama. Nemam želju da ovde lovim medvede. Zaradili smo nešto novaca i to će mi biti dovoljno za izvesno vreme.

— Vi ste idioti. Svejedno, ostaću ovde sam.

— Prvo naš deo, a onda, što se mene tiče, možete odjahati do đavola!

Tim Mekkoner pogleda ostale ispitivački.

— Šta vi na to velite?

— Naravno da nas morate isplatiti. Postalo je vruće pod nogama.

— Ako je tako, onda krećemo — složi se Mekkoner, nadajući se da će naći nekakav izlaz.

Svi razbojnici su se vinuli u sedla. Vođa bande je morao da jaši na konju sa Timom Novakom.

*
* *

Maršal je takođe krenuo na put prema istoku. Istina, nekoliko sati kasnije stigao je u Pueblo, kada se mrak već spustio. Kliznuo je iz sedla ispred šerifske kancelarije. Oba prozora bila su još uvek osvetljena. Zakucao je na teška, gvožđem okovana vrata i stupio unutra.

Šerif Tom Feri podiže pogled. Odmah je prepoznao maršala, iako su se samo jednom sreli, pre više godina u Dodž Sitiju.

— Helo, mister Erp! Šta vas dovodi u ovaj naš grad bogu iza leđa?

Vajat je posmatrao upadljivo ble-

do lice čuvara zakona. Feri mora da je patio od neke teške bolesti. Bilo je pravo čudo da još nije napustio svoj posao.

— Za petama sam nekolicini lupеža, Feri. Oni su gore u planinama izbacili voz iza šina.

— Šta, zar na mom području?

— Da, na vašem području.

— Ima li mrtvih?

— Ne.

— Božji blagoslov. Bar neću imati s tim nevolje. Da niste možda i vi bili u vozu?

Vajat ga ukratko obavesti šta se dogodilo.

— Moraćete da pošaljete kola gore da natovare putnike. I Dok Holidej je gore. Pozajmio mi je svog konja.

— Šta, zar je i on tamo bio?

— Ne, pojavio se na mestu nesreće posle nekoliko sati.

— Čudno.

— Nema u tome ničeg čudnog, mister Feri.

Šerif prsnu u smeh.

— I baš taj strelac! Mnogo se priča o vama i tom Holideju.

— Šta na primer? — prekide ga maršal oštro.

— Ja ništa nisam rekao, mister Erp. Samo je vrlo neobičan splet slučajnosti da ste se baš tamo sreli.

— Samo čista slučajnost, šerife. Dakle, šta će biti? Hoćete li da pošaljete kola gore?

— Ne preostaje mi ništa drugo. Prokleta stvar. Samo što sam se nekoliko meseci odmorio, a gužva već ponovo počinje.

Vajat Erp za trenutak sklopi oči.

Kada se on odmara? Stalno je u sedlu i goni zločince. Za saveznog maršala nije bilo područja — granica. Bilo je razbojnika koje je gonio i preko nekoliko stotina milja.

— Pa mi smo plaćeni za to da se brinemo za mir, Feri! Još jedno pitanje: jesu li neki stranci danas stigli u grad?

Šerif se za trenutak zamisli.

— Da, nekolicina. Upravo sam ručao preko u salunu. Oni su samo ispili po čašicu i nastavili put.

— Kako su izgledali?

— Kako su mogli da izgledaju? Kao skitnice ili kauboji, to se baš ne može tačno oceniti.

— Da li je neki od njih nosio možda crni prevez preko oka?

— Da! — uzviknu šerif. — Sećam se. Jedan je nosio crni prevez. Imao je surovo, zločinačko lice. Nisam dalje obraćao pažnju na te momke.

— Kuda su odjahali? — radoznao je pitao maršal.

— Prokletstvo, odakle ja to mogu da znam? Nisam trčao za njima.

— U pravu ste. Da ste potrčali za njima, sada ne biste sedeli ovde — reče mu Vajat. — Gde sada da nađem razbojnike? Na ulicama grada se tragovi ne mogu naći.

Šerif Feri je mirno zavijao cigaretu. Kada je konačno pripalio, rekao je kao uzgred:

— Možda biste mogli da pokušate na jugu, maršale.

— Kako vam je to palo na pamet?

— Poštar mi je rekao da je video jednookog tipa i još nekolicinu jačača na putu za Trinidad.

— Čoveče, zašto mi to odmah niste rekli?

— Sada mi je tek palo na pamet. Šerif se nakašlja.

— Trebalo je ranije da vam padne na pamet, Feri.

Maršal je pogledao kroz prozor. Napolju je već sve utonulo u mrak. Možda je sve to besmislen poduhvat, ali je ipak odlučno krene za razbojnicima.

— Gde bih mogao u gradu da kupim konja?

— Ali vi imate konja!

— Ovo je Holidejev ždrebac. Ostaviću ga ovde. On će doći po njega. Ili je možda bolje da odmah pošaljete. On je gore, na mestu nesreće.

— Ol rajt, ja ću se o tome pobrinuti. A za sebe možete da nabavite konja odmah preko kod Fišera. Da ga kupite ili iznajmite.

Maršal pođe prema vratima. Zastao je na pragu i još jednom se okrenuo.

— Feri, mislite na to da je ljudima u planini potrebna pomoć.

— Neću to zaboraviti, maršale.

Šerif je bio zadovoljan što se najzad oslobodio ovog neprijatnog čoveka.

Vajat napusti kancelariju i pređe na suprotnu stranu ulice u konjušnicu. Posle kratkog pogađanja sa vlasnikom kupio je ridana i napustio grad.

*
* *

Bil Mekkoner se s mukom držao u sedlu.

— Trebalo bi ovde da se odmorimo — rekao je svojim ljudima.

— Možda bismo mogli da odemo do one doline desno. Iz nje ćemo motriti drum.

— A ko bi nam to mogao biti za petama? — brecnu se Novak. Ja sam, na primer, za to da se smestimo na neki ranč.

— Nije loša ideja — složi se Mekkoner. — Gladan sam kao vuk.

— Video sam u dolini svetlost. Mora da je tamo neki ranč.

— U redu, hajdemo tamo. Naravno, nismo tamo dobro došli, ali šta nas se to tiče?

Nisu dobro došli, to je bilo sigurno.

Rik Timer se tek pre nekoliko godina naselio u ovoj dolini sa svojom mladom ženom. Imao je oko trideset godina. Bio je radnik kakvog svaki rančer samo može da poželi. Još pre izlaska sunca poslovao je po svom malom dvorištu, štalama i radionici.

Timer je bio jednostavan čovek u čijem životu je postojao samo rad. Oženio se lepom ćerkom drvoseče. Zvala se Morin. Bila je crvenokosa i izuzetno lepa. Bili su srećni i ponosni na svoj mali ranč.

Morin je upravo svom mužu pripravljala večeru. Pasulj sa pečenom slaninom — jelo koje je on najviše voleo.

— Uskoro ćemo dobro stajati, Morin — rekao je mladi rančer. — Danas sam prodao jedan deo goveda. Već sutra ću odjahati u grad i za taj novac kupiti komad zemlje dole na reci.

— Zar ne bi bilo bolje da još malo pričekamo?

— Zašto da čekamo? Kod nas jednom mora nešto da se promeni. Meni je potreban jedan kauboj, a i ti treba malo da odahneš. Potražićemo vrednu crnkinju za održavanje kuće. Onda ćeš ti moći...

— Neću nikakvu crnkinju — prekide Mori žustro.

— Sama ću da održavam kuću. Morali bismo malo da štedimo, jer...

Prekinula je u pola rečenice, jer je neko kucao na vrata.

— Ko bi to mogao da bude? — upitala je Morin uplašeno.

— Možda neko od Milerovih ljudi. Idi pogledaj!

Morin otvori vrata. Pred njom je stajao čovek sa crnim prevezom preko oka. Držao je revolver u ruci.

— Kasni gosti, rana radost! — nasmeja se Mekkoner mladoj ženi.

— Ko ste vi? — upita Rik Timer iza ženinih leđa.

— Prijatelj, koji uz sebe ima grupu priljatelja i svi su gladni.

— I onda dolazite sa revolverom u ruci?

— Nekad je tako sigurnije.

Morin je postala nespokojna.

— Rik, trebalo bi možda da im damo nešto za jelo.

— Ja nemam ništa za poklanjanje — uzviknu Rik ljutito.

Mekkoner se široko osmehnu.

— Ko govori o poklanjanju? Ono što nam je potrebno sami ćemo uzeti, mister. Onda premeri Morin pogledom, pa nastavi: — Kako mi izgleda, ovde ima što šta da se uzme.

Morin je videla kako je njen muž pobledio i hteo da se maši za kolt.

Priskočila je i uhvatila za ruku.

— Ja bih im dala nešto, Rik. Sigurna sam da je tako bolje.

Jednooki se sada obrati svojim pratiocima.

— Šta kažete za malu? Ona izgleda nije tako zla.

— To me ne zanima — promrsi Tim Novak. Ja predlažem da uzmemo ono što nađemo i izgubimo se što pre.

Međutim, ostali se nisu složili sa tim predlogom. Prevalili su dugačak put i bili veoma umorni.

— Ostaćemo ovde nekoliko sati — odluči Mekkoner. Nije uopšte pitao rančera da li se slaže. Kolt nije ispuštao iz ruku. Naprotiv, uperio ga je u Rik Timerovu glavu.

— Hajde, mister ali bez ikakvih pokušaja, inače će vam glava biti teža za nekoliko unci. Skidajte opasač!

— Učini ono što kaže — preklinjala ga je Morin.

Timer otkao opasač i spusti ga na na tle. U očima mu se video gnev.

— To ćete skupo platiti — škrgutao je zubima.

— U zabludi ste, mister — cerio se jednooki razbojnik. — Kada mi plaćamo, činimo to jedino usijanim olovom. No, o tome ćemo kasnije govoriti. Prvo nam dajte da nešto pojedemo.

Morin bez reči donese šunku i hleb. Spustila je pravo na sto i rekla:

— Evo vam hrane i molim vas kada budete pojeli da odete.

Mekkoner je prvi seo za sto. Re-

volver je ležao odmah na dohvat ruke.

— Mi ćemo otići onda kada se nama bude dopalo, gospodo. A što se tiče vašeg muža, neka bude ljubazan i sedne kraj peći. Ja ne mogu da garantujem za svoje momke. Oni su rdavo raspoloženi prema ljudima kojima se naš način ophođenja ne dopada.

— Sedi, molim te, Rik! — preklinjala je Morin.

— Sešću i čekaću, ali ni ti psi ne smeju da idu predaleko. Uostalom daleko neće ni stići.

— Psi mogu da ujedaju, rančeru — rekao je Mekkoner žvačući. — Da sam na vašem mestu, ja to ne bih dozvolio. Nego, da pređemo na stvar. Imate li vi novca u kući? Bilo bi nam potrebno nekoliko dolara.

— Nemamo ni centa u kući.

— Možda je vaša lepa žena prikrila neki novčić?

— Mi ništa nemamo — rekla je Morin odlučno.

— To ćemo još utvrditi, kada budemo završili jelo, mala. Noć je duga.

— To su sve razbojnici, Rik! — jeknu mlada žena. — Ništa im nismo učinili na žao, dali smo im da jedu, a oni se ponašaju kao kojoti.

— Oni će otići, Morin, ne brini — rekao je sada Timer, izuzetno mirno. — Kod nas nema šta da uzmu. Mekkoner obrisao nadlanicom usta.

— Sačekajte samo, prijatelju. Uskoro ćemo ozbiljno razgovarati. — Onda se obrati svojim ljudima. — Momci, vežite ga za stolicu.

Rik Timer nije mogao da se brani. Brzo su ga spetjali.

Šta li će se sada dogoditi? Njegova žena je bila sada izložena na milost i nemilost zločincima.

— Pređimo na posao, mister — počeo je Mekkoner. Dajte novac, ili ćemo se malo našaliti sa vašom lepom suprugom.

— Nemam novaca u kući. Dao bih vam ga, naravno, ali doista nemam. Ostavite moju ženu na miru.

Mekkoner se isceri.

— Zbog čega? Nalazimo da je baš veoma zgodna.

— Vi dobro znate šta će vam se dogoditi ako samo doteknete moju ženu. Svaki šerif će vas za to pravo na vešala.

— Slučajno ovde nema šerifa.

— Onda ću poslati za vama nekog saveznog policajca.

— Ukoliko, naravno, budete imali prilike za to mister. A sada dosta priče! Pare na sunce.

— Grom i pakao, nemam ništa! — viknuo je Timer.

— Mekkoner priđe čoveku vezanom za stolicu i udari ga pesnicom u lice.

— Rekao sam: pare na sunce, ili će ovde biti gužve!

Tanak mlaz krvi potekao mu je niz bradu. Pogledao je svoju ženu. Zašto je nije poštedeo svega toga? Stajala je bleđa, suznih očiju, ali uspravna i ponosnog držanja.

— Uzmite moja goveda — pažnjaka, uzmite moje konje, ali poštedite moju ženu.

U to se umeša stari Novak.

— Ljudi, ja mislim da je doista bolje da odavde pobegnemo što pre. Ovaj gladni pacov izgleda da doista nema ništa.

— U redu, odjašimo, ali prvo ćemo zapaliti ovu kuću. U protivnom bi još doista mogao da nam natovari na vrat nekog saveznog policajca.

— A žena? — opomenu Novak.

— Vežite je — naredi Mekkoner surovo. Neka svom mužu pravi društvo. Ionako nije bila ljubazna prema nama.

Članovi bande, međutim, nisu bili saglasni sa tim. Na Divljem Zapadu su žene bile veoma poštovane. Čak su se i razbojnici čuvali da ih povrede.

— Pustimo to, gazda — rekao je Novak, koji svakako nije bio čovek meka srca.

Mekkoner je posmatrao lica svojih ljudi. Moraće na neki način da se oslobodi ove bande. Ranije je bilo drugačije nego sada. Naime, ranije se niko nije usuđivao da mu protivreći i ne ispunjava njegova naređenja.

Kad — tad stvoriće se mogućnost da šmugne. Naravno, ako mu to uspe, neće morati nikome da plaća udeo.

— Dobro, jašimo, ali pre toga treba da vežemo ženu. Sam ću to učiniti.

Uzeo je konopac koji je visio iza vrata i vezao Morin za stolicu.

Napustili su kuću. Kad su se obreli u dvoristu, Mekkoner predložio:

— Uzmite njegove konje. Možda će nam biti potrebni.

Izveli su tri konja iz korala, a onda napustili dvorište.

Rik Timer je čuo topot kopita u noći.

— Oni su uzeli naše konje, Morin! — jeknu rančer i pokuša da se oslobodi veza.

— Otišli su, Rik. Moglo je gore da bude.

— Pokušaću da se oslobodim veza. Ne smemo da dozvolimo da nam umaknu.

— Da nećeš za njima?

— Slediću ih pa ako treba i do Meksika. Ako u našem kraju nema ljudi koji predstavljaju zakon, onda moramo to sami da činimo.

— Kako to misliš da izvedeš, Rik? Ja ne mogu da se pomaknem.

— Sad ćemo to brzo urediti — rekao je rančer. Cimao je veze sve dok nije prevrnuo stolicu na tle.

— Nikako mi ne polazi za rukom, Morin — jeknuo je.

— Moramo sačekati da nam neko dođe u ponoć.

— Ko da nam dođe u ponoć? Ovde nadaleko nema nijedne kuće. Osim toga je noć.

— Svanuće uskoro, Rik — tešila ga je žena.

U tom trenutku čuo se topot kopita jednog konja. Morin poblede kao kreč.

— Oni se vraćaju.

Rik Timer podiže glavu.

— To je jedan jedini jahač.

— Bojim se, Rik.

Neko je kucao na vratima.

— Slobodno! — uzviknu Rik Timer slomljenim glasom.

Vrata su se otvorila. Na pragu je stajao visok plećat čovek preplanula lica i tamno plavih očiju.

— Šta se ovde dogodilo? — upitao je.

— Napali su nas neki razbojnici.
Ko ste vi?

Nepoznati se približi bračnom paru i oslobodi ih veza.

— Moje je ime Erp.

Renčer ga iznenađeno pogleda.

— Ne valjda maršal Erp?

Vajat potvrdno klimnu glavom.

— Dolazim iz Dodž Sitija.

— Onda dolazite kao naručeni, maršale! Poći ću sa vama da gonim razbojnike.

— Ali, Rik, oni su povelili naše konje! — podseti ga Morin.

Timer istrča u dvorište. Nepun minut kasnije vratio se psujući:

— Prokletstvo, oni psi su zaista povelili sva tri moja konja.

— Kako su izgledali ti razbojnici? — raspitivao se maršal.

— Jedan od njih, koji im je izgledao vođa, nosio je crni povez preko oka.

— To mi je dovoljno! — procedi maršal kroz zube.

— Da ne poznajete možda tog čoveka?

— Poznajem. Kada su odjahali?

— Nema ni pola sata.

— Krenuću za njima.

— Ali ne sada u sred noći! — umeša se Morin. — Kako mislite da nađete te momke po mraku?

— Žena je bila u pravu. Vajat je uvideo da u toku noći ništa neće uspeti.

— U redu, sačekaću do zore.

Tako je prošlo dragoceno vreme.

Dok Holidej je zapalio logorsku vatru. Odblesci plamena bojili su sive obronke planina tamno crvenom bojom. Visoko nad planinama video se mesec. Bilo je već gluvo doba noći kada je bivši zubni lekar iz Bostona čuo klopčanje kola. Ustao je od vatre i pošao u susret kolima. Šerif Tom Feri zaustavi konje i podcenjivački odmeri kockara.

— Jeste li vi možda Dok Holidej?

— Da — uzvрати Holidej krajnje neljubazno.

Čuvar zakona siđe sa kola i pogleda ljude oko vatre.

— Kako stoje stvari?

— Pa vidite i sami — uzvрати Holidej. — Ko ste vi?

Tom Feri pokaza zvezdu.

— Ja sam šerif u Pueblu.

— Prolazite li ovuda slučajno?

— Nije slučajnost — uzvрати Feri.

— Znači šalje vas Vajat Erp?

— Da, bio je kod mene. Šta se ovde dogodilo?

— On vam je to sigurno već ispričao. Holidej pođe prema svom vrancu, koji je bio pozadi vezan za kola, odveza uzde i vinu se u sedlo.

— Kuda ste se upućili? — upita Feri oštro.

Kockar pogleda šerifa sa visine.

— A šta da tražim više ovde? Učinio sam ono što sam mogao.

— Mister, biće povedena istraga.

— Niko ne može da spreči sudiju da je pokrene.

— Ali vi morate biti prisutni.

— Ne shvatam zbog čega. Kuda je Vajat Erp odjahao?

— U Trinidad. Kakve to veze ima sa istragom?

— Da li je krenuo u poteru za razbojnicima?

— Prokletstvo, Holidej! Vi me ispitujete kao da sam đače. Naravno da je krenuo za razbojnicima.

— Onda ću morati da mu pravim društvo, šerife. Do viđenja!

Ne rekavši više ni reči, Holidej obode konja i nestade u noć.

Šerif Feri je žestoko psovao za njim sve dok nije zamukao topot kopita.

Vozovođa Bakster ustade od vatre i pride šerifu.

— Šta imate protiv tog čoveka? On nam je pomogao?

— Zar ga poznajete? To je Dok Holidej.

— Pa šta? Kakvog značaja ima nečije ime. Ja sam do sada čuo gomilu gluposti i izmišljotina o njemu i siguran sam da su to sve same proklete laži.

— To je vaše mišljenje. Ja se, na primer, radujem što sam se oslobodio tog tipa. Sada ćemo ove ljude natovariti na kola i odvesti u Pueblo.

* *

Još u ranu zoru Vajat Erp je napustio ranč Rika Timera. Rančer i njegova žena stajali su u sredini dvorišta.

— Rado bih pošao sa vama, maršale — rekao je Timer.

Čovek iz Misurija ga pogleda iz sedla, prvo njega, a onda njegovu lepu ženu.

— Bolje je da ostanete. Ovde ste potrebni.

— Ali moji konji! — uzviknu rančer.

— Kada budem uhvatio bandu, obavestiću vas gde da dođete po svoje životinje.

— Ko zna da li ćete vi moći da uhvatite tu bandu!

Na licu rančera Timera videlo se nespokojstvo.

Vajat žmirkajući pogleda prema suncu, a zatim reče više za sebe:

— Ja ću naći jednookog i njegove momke pa makar zbog toga jahao do Meksičkog zaliva.

Lepa Morin se umeša u razgovor:

— Oni su opasni ljudi mister Erp. Nemojte se izlagati opasnosti.

— To je moj poziv, gospođo — uzvрати joj maršal i podiže ruku u znak pozdrava.

— Je si li ga ranije već video?

— upita Morin svog muža.

— Ne, Vajata Erpa još do sada nikada nisam video, ali sam ga baš takvim zamišljao. U našem kraju nedostaje nekoliko desetina ljudi njegovog kova. Da ih imamo, ne bi se dešavale onakve stvari, kakve su se nama dogodile.

Morin je gledala u pravcu drumu. Jahač je već bio zamakao za prvu okuku.

Da li će doista uspeti da uhvati razbojnike? — pitala je žena.

Ako su tačne priče koje o njemu kruže, uhvatiće ih sigurno. I mnogi daleko opasniji razbojnici su dolijali.

Morin ukloni čuperak kose sa čela.

— Ali šta on ima od toga što stalno stavlja život na kocku i to zbog nekih nepoznatih ljudi?

Da, šta ima od toga?

Mnogi su se to pitali. Srećom, u to vreme u Americi je bilo ljudi koji su se borili za zakon i pravdu požrtvovano i nesebično. Najpoznatiji među njima bio je maršal Vajat Erp.

— Veoma mi je žao što nisam krenuo sa njim.

— Ovako je bolje, Rik. Ne bih sad baš volela da sama ostanem u kući.

Vratili su se zajedno u kuhinju. Rančer klonu na stolicu.

— Šta će sada biti sa nama?

— Sačekajmo da vidimo šta će Vajat Erp učiniti. Dobićemo verovatno svoje konje natrag.

— Moram da pazim na svaki cent, Morin.

— Onda ćeš ići u grad i uzeti zajam. Osim toga, imaš novac i od prodatih goveda. Nećemo umreti od gladi.

— Naravno da nećemo umreti od gladi. Međutim, zlo je što ne može da se konačno stane na put tim razbojničkim prepadima. Niko u ovom kraju nije siguran ni za svoje imanje ni za svoj život. Radiš kao stoka, da bi nešto stvorio, a onda dođe grupa razbojnika i dovede te do prosijačkog štapa.

— Vremenom će se sve promeniti, Rik. Za sve je potrebno vreme.

— Kad to vreme bude došlo, bićemo oboje sedi i stari.

— Ti sve vidiš crno.

— Posle onog što se noćas dogodilo ne mogu drukčije da gledam. Ranije je u Kanzasu bilo vraški opasno, a sada je postalo i u Koloradu. Nema dovoljno čuvara zakona, to je ono!

Morin je stajala kraj štednjaka i ne okrećući se prema mužu, upitala:

— Da ne bi možda voleo da sediš u Erpovom sedlu?

— Od kud ti to pade na pamet? Ja sam rančer, i činim ono što mi je dužnst.

— Rančeri bi trebali da se okupe i budu složni u borbi protiv ovakvih razbojnika. Kako ste to samo umeli u borbi protiv Indijanaca? Potukli ste ih, a bedne ostatke saterali u rezervate.

— Ali, Morin, kako možeš tako nešto da govoriš. Šta ja imam sa time? Nikada nisam nosio plavu uniformu i nemam na savesti ni jednog jedinog Indijanca.

— Izvini, molim te, ja sam govorila to uopšteno.

— Možda i jesi u pravu, ženo. Trebalo bi da se udružimo. No koga ćemo da pridobijemo za to da napusti kuću i imanje, sve ostavi na cedilu i krene u poteru za razbojnicima?

— Najbolje je da o tome više ne govorimo, Rik. Gledaj da negde nađeš konja. Možda će ti naš susjed Miler da pozajmi jednog.

— Pokušaću — uzvрати Rik i napusti kuću.

Morin iscrpljeno klonu na stolicu. Zagnjurila je lice u šake.

— A danas sam htela da mu kažem da ćemo uskoro dobiti dete. Čudi me da to nije već odavno primetio.

Plakala je tiho. Bilo je mnogo teže i smatrala je situaciju bezna-

dežnijom nego što je to htela da pokaže mužu.

Sunce je već bilo visoko u zenitu kada je Dok Holidej ujahao u malo dvorište. Konj mu je bio iscrpljen i žedan. Kockar kliznu iz sedla, a ždrebac sam nađe put do pojila.

Džordžijanac priđe kući i zakuca na vrata.

Odgovora nije bilo.

Oklevajući otvorio je vrata i pozvao:

— Ima li nekog ovde?

Odgovora još uvek nije bilo, ali je kockar osećao da nekog ima. Pošao je hodnikom prema kuhinji i ugledao ženu kako leži na podu. Odmah je kleknuo pored nje. Pošto je otkrio da nije povređena, nego samo onesvešćena digao je u naručje i spustio na postelju u spavaćoj sobi. Onda se ponovo vratio u kuhinju da donese vodu.

Kad se vratio, žena je ječala na postelji. Bila je još uvek poluonesvešćena.

— Rik, pomози mi! Moraš da nađeš lekara!

Pri tom je pritiskivala ruke uz telo. Sada je i Dok Holidej shyatio.

— Možda ja mogu da vam pomognem, gospođo?

Morin razrogači oči. U njima se ogledao strah kada je primetila stranca kraj postelje.

— Šta tražite ovde? — upitala je drhtavim glasom.

— Slučajno sam prolazio ovuda, gospođo. Nemojte se bojati.

— Gde je moj muž?

— Ja to nažalost, ne znam.

Morin se uhvati za glavu.

— Sada se sećam! Otišao je kod Milera da pozajmi konja. Razbojnici su ukrali naše.

Govorila je kao u groznici.

Lagano je Holidej uspeo da poveže događaje koje je ona kazivala isprekidano. Razbojnici su se, dakle, ovde odmorili i pobrinuli za konje.

— A onda je Vajat Erp bio ovde, hteo je...

Više nije mogla da kaže. Bolovi su joj oduzimali dah.

Polu sata kasnije držala je u naručju veoma bučni zamotuljak. Bila je bleđa, ali su joj oči sijale od sreće.

— Ja vam zahvaljujem od sveg srca, mister. Ne znam čak ni kako se zovete.

— Zovem se Holidej.

— Holidej — ponovi Morin i zatvori oči. — Niste valjda onaj Dok Holidej o kome se toliko mnogo...

— ... govori. Jeste, baš on gospođo — završio je kockar rečenicu. Lice mu je opet bilo kao od kamena isklesano. Dobro je znao šta se ovde u Koloradu o njemu govori. U novinama su ga nazivali kraljem revolveraša.

Morin Timer je ponovo otvorila oči i posmatrala Holidejevo pomalo bleđo, otmeno lice. Zamišljala ga je sasvim drugačije.

— Ne treba verovati onome što u novinama stoji, mister Holidej.

Zvučalo je to kao izvinjenje.

— Ne bi trebalo sada tako mnogo da govorite, gospođo. Bolje bi bilo

da spavate. Budite spokojni. Ja ću sačekati sve dok se vaš muž ne vrati.

Morin zatvori oči. Uspela je još jedino da čuje kako Holidej tiho zatvara vrata spavaće sobe, a onda je zaspala.

*
* *

Rik Timer se zadržao kod svog suseda Milera mnogo duže nego što je nameravao. Međutim, napad na njegov ranč u dolini bilo je nešto što je veoma interesovalo suseda.

Najzad je dobio na poslugu jednog konja i krenuo nazad. Još iz daleka primetio je pred svojom kućom nepoznatog ždrepcu. Ko je to mogao da dođe? Niko u njihovom kraju nije jahao tako rasnog i skupog konja. Rančer oseti kako mu hladan znoj teče niz leđa. Skočio je iz sedla i lagano se približavao kući. Upravo je hteo da otvori vrata, kada se iz pravca šupe zaori glas:

— Na vas se moralo dugo čekati gospodine tata!

Rik Timer se naglo okrete.

Na oborenom stablu sedeo je čovek, suviše elegantno i lepo odeven za ovu surovu zemlju. Pušio je dugu, skupu cigaretu.

— Šta tražite ovde? — uzviknu Timer i upravi revolver na stranca.

— Čekao sam vas, mister — uzvрати Holidej nemarno.

Bilo je to suviše za jednostavnog Rika Timera. U toku jednog jedinog dana dogodilo se više stvari nego što su njegovi nervi mogli da izdr-

že. Zgrčio je kažiprst i dvorištem odjeknu hitac.

Međutim, čovek kome je metak bio namenjen, više nije sedeo na oborenom stablu. Ležao je iza njega i upravio jedan od svojih dva niklovana kolta na Timera.

— Prestanite s tom pucnjavom, čoveče! Vaš sin neće dobro spavati ako pravite toliku buku.

— Moj, šta?

— Vaš sin! Star je puna dva sata. Rančeru ispade revolver iz ruke.

— Kakve to gluposti pričate?

Dok Holidej ustade i vratio oružje u futrolu.

— Vi kao da ste bili slepi, čoveče. Idite unutra kod svoje žene. Ona vas sigurno nestrpljivo očekuje.

Timer potrča u kuću saplićući se. Naglo je otvorio vrata spavaće sobe.

— Morin!

Mlada majka je pogledala muža mutnih očiju.

— Ko je to pucao?

— Nije važno — uzvрати Timer i priđe postelji svoje žene. Video je u njenom naručju novorođenče.

— Znači, istina je ono što je kazao?

— Imamo sina, Rik. Malo je prerano došao na svet.

Rančerove oči se napuniše suzama. Kleknuo je kraj postelje svoje žene i nežno joj milovao ruku.

— Sin! A ja nisam bio kraj tebe...

— On je bio ovde i pomogao mi je.

— Pomogao?

— Pa on je lekar, Rik. Znaš sigurno njegovo ime: Dok Holidej. Došao je u pravom trenutku.

Rančer naglo ustade. Znači to je bio Dok Holidej?

Gospode, gotovo ga je ustrelilo.

— Idem po njega. Moramo mu bar zahvaliti. Istrčao je napolje, ali je dvorište bilo prazno. Holidej i njegov ždrebac su nestali.

— Prokletstvo! Šta li će taj čovek o nama misliti? — promrsi Timer i vrati se u kuću.

— Gde je? — upitala je žena.

— Već je otišao.

— Rik!

— Šta je draga?

— Ne mogu više da verujem u sve ono što se o njemu piše i govori.

Rančer priđe prozoru i zagleda se u malo dvorište.

— Možda si u pravu. Ima vraški brzu ruku, ali je izuzetan čovek.

Na malom ranču Rika Timera ime na Vajat Erpa i Dok Holideja ostala su u sećanju zauvek.

*
* *

Duboko u noć maršal je stigao u Trinidad. Iako je jahao u oštrom galopu, gotovo bez odmora, do tog trenutka nije uspeo da otkrije bilo kakav trag. Ispred jedinog saluna u malom gradu kliznuo je iz sedla, vezao konja za prečku i stupio u lokal. Zapahnuo ga je neprijatan miris duvanskog dima i isparenja viskija.

Za stolovima se igrao poker, a za

šankom su ljudi ispijali žestoko piće. Iz mračnog ugla lokala dopirali su zvuci Kolorado pesme. Muzički automat je bio očigledno raštimovan.

Maršal je ostao kraj samih vrata, posmatrajući ljude za šankom i stolovima. No, jednookog Bila Mekkonera nije otkrio među gostima.

Vajat Erp priđe šanku i naruči piće. Krčmar Rolin ispitivački odmeri kasnog gosta. Ovo markantno lice učinilo mu se poznatim. Kada je na strančevim grudima ugledao petokraku zvezdu, setio se: Vajat Erp!

Šta ovaj čuveni maršal traži u Trinidadu?

Gosti za stolovima takođe su primetili čuvara zakona. U Trinidadu već godinama nije bilo šerifa. Poslednjeg su izvukli iz reke, ali on više nije bio u stanju da bilo kome kaže ko mu je pucao u leđa.

Rolin gurnu čašu pred maršala, rekavši:

— Ovo je na moj račun, mister Erp.

Iscerio se.

Vajat ga pogleda ispod oka.

— Odakle me poznajete?

— Ali, ko ne poznaje velikog Vajata Erpa — uzvratio je krčmar, smešeći se. — Konačno, novine stalno donose članke o vašim herojskim delima. Ja sam onu stvar sa sivolikima napregnuto pratio.

Maršalu je ova vrsta pohvala bila krajnje neprijatna.

— Izgleda da ste opet nekome za petama? — raspitivao se krčmar.

— Šta ćete, to je moj poziv.

— Vraški poziv, mister Erp. Ja ga ne bih želeo.

— Stvar shvatanja. Ja ne bih, na primer, voleo vaš posao — uzvрати mu Vajat. — Nego, da li su danas stigli u grad neki stranci.

— Stranci? Ovde svakodnevno dolaze stranci. Dolaze i odlaze.

Vajat je osetio da ovaj čovek neće da mu da nikakvo obaveštenje. Uostalom, tako je često bivalo. Mnogi građani su čuvarima zakona sami otežavali život. Retko bi se našao neko spreman da pomogne.

— Tražim čoveka koji ima crni prevez preko oka — saopštio je maršal, ne ispuštajući krčmara iz vida.

Međutim, ovaj je umeo da se savlada. Nije hteo nikakvu gužvu u svojoj kući. Nekolicina ljudi svratila je u njegovu kuću, čak su iznajmili sobe. Jedan od njih je imao crni prevez preko oka. Platili su račun unapred, jer su u zoru hteli da nastave put.

— Imam nekoliko gostiju koji su iznajmili sobe, mister Erp — objašnjavao je krčmar, izvlačeći se i pretvarajući da duboko razmišlja. A onda je odmahnuo glavom. — Ne, nijedan od njih ne nosi prevez preko oka. A i da nosi, ja na to ne bih obraćao pažnju. Ako vi imate neke račune s njima, onda molim vas srediti to na ulici. Ja u svojoj kući želim mir.

— Mogu li ja da dobijem sobu za jednu noć? — upitao je Vajat, ne obraćajući pažnju na krčmareve reči.

Rolin je jako želeo da se oslobodi maršala, ali je iznajmljivanje sobe donosilo dva dolara. Novac se nije nalazio na ulici.

— Ol rajt, možete dobiti sobu.

— Gde mogu da smestim konja?

— Odvedite ga u dvorište iza zgrade.

Maršal napusti lokal i smesti konja u štalu. U međuvremenu se u salunu živo razgovaralo. Poker je prestao i svi su se okupili oko šanka.

— Da li je to doista bio Vajat Erp? — raspitivao se jedan.

Rolin nije odgovorio. Otvorio je jedna vrata iza šanka i pohitao uz stepenice. Bez kucanja je ušao u Mekkonеровu sobu.

Razbojnik je skočio iz postelje i uperio revolver prema vratima.

— To sam ja, krčmar! — uzviknu Rolin.

— Šta tražite ovde u sred noći?

— Ja neću ništa, ali najverovatnije neko drugi hoće. Morate odmah da se izgubite. Ne želim pucnjavu u svojoj kući.

— Čoveče, govorite šta se dogodilo? — reče Mekkonер.

— Vajat Erp je ovde.

— Šta? — jeknu odbegli robijaši.

— Ne pitajte toliko, nego se губите odavde — promrsi Rolin.

Bil Mekkonер je bio za trenutak na nogama. Žurno se obukao.

— Gde je on sada?

— Odveo je konja u dvorište, a onda će doći u svoju sobu, koja se nalazi tačno preko puta vaše.

Razbojnik Bil Mekkonер je u dubini duše bio obična kukavica.

— Kako mogu da izađem odavde, a da me on ne vidi?

— Pobegnite na sporedne stepenice tiho, kada on već bude u svojoj sobi. Nemojte zaboraviti da povedete i svoje momke.

— Neka te pse nosi đavo! — promrsi Tim Mekkoner. Eto im Vajat Erp, pa nek se nose s njim.

— To ne dolazi u pitanje. Ako se svi ne izgubite odavde, reći ću maršalu istinu. Šta će se onda dogoditi, možete da pretpostavite.

Razbojnik je bez dvoumljenja zamahnuo. Tresnuo je drškom kolta krčmara po glavi. Rolin se samo skljkao onesvešten.

— Sada si to doživeo na svojoj koži — prosikta zločinac i napusti sobu grabeci niz sporedne stepenice. Izvukao je konja iz štale osedlao ga i neprimećen napustio dvorište.

Maršal se u to vreme nalazio u krčmi. Vratio se da još nešto pita.

Spustio je bisage kraj šanka i primetio da je u lokalu vladala neka čudna, napregnuta tišina. Naravno, svi su znali ko je on.

Čovek iz Misurija stajao je sam za šankom i čekao krčmara. Potrajalo je prilično dugo, a ovaj se nije pojavio. Maršal priđe jednom stolu i upita:

— Molim vas gde je krčmar?

Jedan neobrijan momak mu odgovori:

— Ako se ne varam, otišao je uz stepenice.

— Hvala — reče Vajat i vrati se do šanka. Čekao je još pet minuta, ali se Rolin nije vratio. Maršal je posumnjao da se nešto dogodilo, ali je ipak još malo sačekao. Među-

tim, ostali gosti u salunu nisu bili voljni da i dalje čekaju. Neobrijan mladić, kome se Vajat malopre obratio priđe šanku.

— Moraćemo sami da se poslužimo. Neće nikome škoditi ako Rolin zaradi nekoliko dolara manje. Dokopao je flašu s police i hteo da je odnese za svoj sto.

— Ostavite flašu gde je — zadrža ga Vajat. — Ili stavite novac za nju na šank.

Mladić zastade i okrete se prema maršalu. Bio je već prilično pripit.

— Šta vi ovde imate da naređujete, mister? Iako ste maršal Erp, ne možete ovde kod nas da naređujete.

Možda Klif Haris ne bi tako razmetljivo govorio da je bio trezan. Radio je kao kauboj na malom ranču u blizini grada. Bio je jedini kauboj i imao mnogo posla. Vajat je posmatrao njegovo mršavo lice. Znao je tu vrstu momaka. Kada bi se jednom obreli u gradu, pili su preko mere, a onda se osećali jačim nego što su.

— Bolje je da sada odjašite kući — rekao je dosta blago, a onda ponovo pogledao uz stepenice, razmišljajući šta je sa krčmarom.

Klif Haris nije prihvatio maršalov savet. Naprotiv. Mašio se za revolver.

Vajat Erpovo lice bilo je kao od kamena iisklesano. U salunu je zavladała grobna tišina.

— Sklonite tu pucaljku, momče! — reče mu Vajat odlučno.

— Ha, ha, to bi vam odgovaralo,

zar ne? — vikao je pripiti gonič krava.

Sam sebi se činio velikim. Znao je, naime, da se niko ne bi lako usudio da podigne ruku na maršala, ili da ga oružjem drži u šahu.

Tako je razmišljao mršavi Kliv Haris. Naravno; nije znao mnogo o čoveku koji je sada stajao pred njim.

Vajat je počeo da gubi strpljenje.

— Rekao sam vam da sklonite oružje, kauboju!

Haris je počeo da drhti.

— Ja sam samo hteo da se našalim — promucio je i pokušao da izbegne maršalov prodoran pogled. Vajat mu riđe i uze mu oružje iz ruke.

— A sada se gubite odavde!

Kliv Haris ništa nije odgovorio. Kratak nastup izuzetne hrabrosti odavno je prošao. Uvukao je glavu u ramena i vukući noge izašao iz krčme.

Vajat Erp pogleda preko stolova. Svi su ga posmatrali kao da je priviđenje. To još nisu doživeli. Nikada nisu videli čoveka da je tako bez straha stajao ispred uperenog revolvera, prišao svom protivniku i oduzeo mu oružje.

Vajat prebaci bisage preko ramena, prođe kroz salun i pođe uz stepenice. Pošto krčmara nema, moraće sam da potraži sobu. Konačno, bio je veoma umoran od dugog jahanja.

Gore u hodniku ugledao je jedna poluotvorena vrata. Kroz njih je dopirala bleđa svetlost petrolejke. Provirio je unutra i odmah video

čoveka na podu. Bio je to krčmar. Ležao je zatvorenih očiju i lica umrljanog krvlju.

Pogledao je po sobi i video na stolu stari šetson. Postelja je bila izgužvana. Maršalu je odmah bio jasno: razbojnici su se smestili baš ovde u ovu krčmu, a vlasnik ih je upozorio.

Maršal podiže Rolina i spusti ga na postelju.

Krčmar je lagano dolazio svesti. Otvorio je oči, ali nije odmah mogao da pozna maršala.

— Šta ste to učinili sa mnom? Za to će vas Vajat Erp obesiti, zveri jedne.

Rolin se malo uspravi u postelji i tada prepozna maršala.

— Grom i pakao, gde je onaj drugi?

— Ko?

— Onaj jednooki lupež. Onesvestio me je drškom revolvera, kada sam mu...

— Kada ste mu rekli da se maršal nalazi u kući — dokrajči Vajat rečenicu.

— Tačno — priznao je krčmar.

Naravno, odmah je zažalio što je bio tako brzoplet, ali povlačenja nije bilo.

— Sada bar neće biti puškaranja u mojoj kući. Rekao sam mu da se gubi i povede svoje ljude sobom — objašnjavao je Rolin.

Vajat promrsi psovku kroz zube. Ubica mu je, dakle, opet umakao.

— Zna li pouzdano da su svi otišli?

— Da, budite zadovoljni što su ti

lupeži umakli. Ja sam od njih imao samo štete.

— To što ste imali štete, sami ste krivi, mister. Poslaću vam lekara.

— Nemojte se truditi, maršale. U Trinidadu nema lekara. Moramo sami da se snalazimo. — Krčmar se uspravi. Još uvek je bio nesiguran na nogama. — Staviću zavoj na glavu, jer moram da siđem u salun.

— Radite šta vam je volja. Ionačko sve sami najbolje znate. Možete li mi konačno dati sobu?

— U redu, poslednja soba u hodniku desno. Ključ je u vratima.

Vajat uze svoje bisage i izađe u hodnik.

Rolin odmah za njim i sam izađe. Međutim, nije mu palo na pamet da proveri jesu li prijatelji jednogkog takođe nestali. Smatrao je to sasvim prirodnim da svi do jednog uhvate maglu.

U salunu je bilo još samo nekoliko gostiju. Većina je iskoristila povoljnu priliku da umakne, ne plativši račun.

Rolin gnevno pogleda po lokalu.

— Prokleti šljam — gundao je, a onda, da bi se utešio, nasuo sebi čašu viskija.

Kraj šanka stajao je bradati čovek, kovač Džon Hanter. Bio je to marljivi radnik, koji nije napuštao nakovanj od ranog jutra do duboko u noć. Reteško je navraćao u krčmu. Nije mnogo mario Rolina. Po njegovom mišljenju, svaki krčmar je bednik koji otima novac svojim go-

stima. Zbog toga se zadovoljno osmehnuo kada je video veliku čvorugu na krčmarevoj glavi.

— Da se niste možda spotakli, mister Rolin?

— To vas se uopšte ne tiče, Hanter — brecnu se krčmar. — Čudi me da ste još uvek ovde. Ostali su uhvatili maglu ne plativši.

— A šta bi tražili ovde, kad nisu imali više šta da piju?

— A šta onda vi ovde još tražite?

— Čekao sam vas da bih platio svoj račun.

— Onda stavite dolar na šank i idite. Za danas je bilo dosta.

U tom trenutku se otvoriše vrata i kasni gost stupi u lokal.

Prišao je šanku oštro odmerio čvorugu na krčmarevoj glavi i lice umrljano krvlju.

— Sa takvom glavom bi trebalo ići lekaru, mister.

— A vi ste došli ovamo samo da biste mi to kazali, uzvratila Rolin mrzovoljno.

— Ne baš zbog toga — odgovori stranac. — Hteo sam kod vas da prenoćim i ispijem još čašicu ako je to moguće.

— To može, mister, ali se salun upravo zatvara.

— Da, večerašnje slavlje je, kao što vidim, završeno. Posle njega vam je ostala rupa u glavi, koji bih mogao da vam pogledam.

— Zar se vi razumete u to?

— Ne mnogo, ali bih možda mogao bar da vam operem ranu.

— Jeste li vi možda lekar?

— Tako nešto slično.

U to se umeša Hanter. Kovač je sve vreme napregnuto razmišljao gde je već ranije video ovog stranca. Sada mu je to palo na pamet.

— Prokletstvo, pa to je Dok Holidej! Video sam ga u Fort Grifinu. Tada sam još služio kod plavih.

Krčmar se uhvati za glavu.

— Šta? Vi ste Dok Holidej?

— Tako se zovem.

— Samo mi je to nedostajalo. Prvo razbojnici, a onda Vajat Erp, a sada još i vi.

— Da li je maršal ovde?

— Da, još je ovde. Možete da dobijete sobu odmah uz njegovu. Meni je nos već svega pun i idem da spavam.

— Ne zaboravite da operete ranu na glavi, mister — opomenu ga Holidej, a onda napusti salun — da bi smestio konja u dvorište. Nešto kasnije se vratio i pošao uz stepenice. Mala petrolejka osvetljavala je hodnik. Ispred vrata maršalove sobe kockar zastade i oslušnu, a onda je oprezno otvorio i stupio unutra.

Mesečina je obasjavala sobu kroz prozor i padala na maršalovu postelju. Vajat je disao duboko i ravnomerno.

Holidej uze stolicu i lagano se smesti kraj rozora. Pripalio je cigaretu.

Vajat otvori oči. Video je obrise jednog čoveka kraj prozora i žar cigarete. Mašio se za oružje, koje mu je bilo kraj ugljavlja. Čulo se škljocanje.

Sada se javio čovek kod prozora:

— Nećete me valjda napuniti olovom, maršale?

Vajat je prepoznao glas.

— To ste vi, Dok? Kako ste dospeli ovamo?

— Znaate i sami da loše spavam. Ovo je ovde sasvim pristojan lokal, ali se ništa ne dešava.

Čovek iz Misurija se uspravi u postelji.

— Ovde se bogami koješta dogodilo.

— Doista? Šteta što nisam ranije stigao.

— Jeste li dobili najzad nazad svoga konja? — raspitivao se maršal.

— Jesam. Neki čudan momak, onaj šerif iz Puebla.

— Nešto slično je on rekao za vas.

Kockar se tiho nasmeja.

— Ne mari, o meni se i onako svašta priča. Nego, treba da vam izručim pozdrav.

— Pozdrav? Od koga?

— Od jedne lepe žene.

— Da niste možda navraćali na Timerovu farmu?

— Da, stigao sam tamo u pravi čas.

— Kako, zar se nešto još dogodilo?

— Pa, i jeste. Žena je dobila dete. To novorođenče me je zadržalo, inače bih ranije stigao.

Posle ovoga nisu neko vreme ništa govorili. Onda Vajat prekide tišinu.

— Vi ste čudan čovek, Dok. Zašto, u stvari, niste ostali u Bostonu?

Nekadašnji zubni lekar priđe prozoru, otvori ga i baci opušak na ulicu.

— Znaite i sami, Vajate. Nećemo se više vraćati na to.

Maršalu je ta tužna priča bila doista, poznata. Ovaj mladi, sposobni lekar morao je da napusti svoju praksu jer je bio zaražen opakom, neizlečivom bolešću.

— Kuda sutra smerate, Dok? — upitao je maršal koliko da skrene razgovor.

Holidej sleže ramenima.

— Možda ću komadić puta jahati sa vama.

— Nemam ništa protiv, Dok, ali to nipošto neće biti ugodan put.

— U tom slučaju je možda bolje da odspavam bar nekoliko sati.

— Ja moram da pođem u zoru.

— U redu, biću spreman — uzvрати kockar i napusti sobu.

Dva prijatelja su veoma malo razgovarala međusobno, a ipak se odlično razumevala.

*
* *

Banditi su bezbrižno hrkali sve do samog jutra.

Tim Novak je bio prvi koji je otvorio oči. Nije odmah znao gde se nalazi.

— Prokletstvo, već je svanulo — promrsio je. — Moramo dalje.

Na brzinu se obukao i krenuo da budi ostale. Kada je stigao do sobe u kojoj se nalazio vođa, zatekao je praznu postelju.

— Do đavola, da nisam pogrešio sobu — promrmrljao je stari. No, onda je na stolu video stari Mekkonerov šešir. Poznao bi ga među hiljadu.

— Znači, uhvatio je maglu, taj prokleti pas! No, neće daleko stići.

Tim Novak potrča da probudi ostale. Učinio je to prilično bučno.

— Evo, vidite i sami, on je uhvatio maglu — objašnjavao je Novak, pokazujući na zaboravljeni šešir vođe bande.

— Moramo za njim! — prosikta jedan iz grupe.

— I ja tako mislim — složi se Novak. — Dakle, krenimo!

Nisu znali šta se u toku noći dogodilo, pa su bučno krenuli niz stepenice.

Dok Holidej je naravno čuo korake i prišao prozoru. Razbojnici su upravo stupili u dvorište. Holidej zviznu kroz zube.

— Ovi baš ne izgledaju kao grupa mirnih putnika. Možda bi se maršal interesovao za njih.

Holidej brzo zakači opasač i pređe u Vajatovu sobu.

Maršal se upravo probudio.

— To ste već vi, Dok! Mora da sam se uspavao.

— Drugi su se ranije probudili. Dođite na prozor. Poznajete li one momke?

Ustanovio je da ni jednog od njih ne poznaje, ali mu je odmah palo na pamet da su to možda članovi bande.

— Sve mi se čini, Dok, da su to Mekkonerovi momci.

— Možda bi bilo dobro da otvorite prozor i upitate ih — predloži Holidej.

— Ne bih to činio. Radije idem dole.

Maršal na brzinu zakači opasač, navuče čizme i napusti sobu.

Dok Holidej je ostao na prozoru.

*
**

Tim Novak je već bio u sedlu.

— Požurite ljudi, nemamo vremena za gubljenje!

— Moraćete da izgubite još vremena — čuo je iznenada glas sa vrata.

Novak se okrete i poblede. Ugledao je čoveka sa zvezdom na grudima i odmah mu je bilo jasno ko ga ima pred sobom.

— Vajat Erp? — rekao je kroz zube.

— Dobro je što znate. Dakle, s konja!

— Šta hoćete vi od nas? Mi s vama nemamo ništa.

— To tek treba da se utvrdi.

— Mi sa tom stvari nemamo ništa, mister Erp — branio se Novak.

— Sa kojom to stvari? — interesovao se maršal.

— Pa vi ste za petama Mekkoneru. Taj pas je uhvatio maglu. Međutim, mi nećemo zbog njega da vadimo kestenje iz vatre.

— Prvo i prvo, vi ste jednom rančeru ukrali konje iz korala — rekao je oštro maršal. — Vrlo do-

bro znate kakva kazna čeka konjokradice.

Novak se nesvesno uhvati za vrat. Da, znao je šta za to sleduje: konopac! Na surovom Divljem zapadu za krađu konja postojala je samo jedna jedina kazna — vešala.

— Mi smo rančeru i njegovoj ženi spasli život, maršale, — pokušavao je Novak da se izvuče.

— I vi to nazivate spasavanjem života? Veoma čudna shvatanja. A sad dole s konja! Put je završen!

Razbojnici su gledali jedan drugog ispod oka. Izgledalo je da su još uvek neodlučni. Tim Novak je, međutim, sakupio svu svoju hrabrost, izvukao je kolt iz futrole i uperio ga na maršala.

— Vaš put je završen, Erp! — prosiktao je.

Čovek iz Misurija kao da nije primetio oružje. Njegov pogled je bio čvrsto prikovan za razbojnikovo lice.

— Ja sam rekao: s konja! Dakle, hajde, ne volim da čekam.

Na to se Novak nasmeja. Pogledao je svoje prijatelje i upitao podrugljivo:

— Jeste li čuli, momci? Šta da radimo s njim?

— Predlažem da mu damo malo olova da guta. Dosta nam je nevolja priredio.

Vajat Erp ni sada nije bio uplašen, niti je trepnuo, iako je još jedan od razbojnika podigao oružje. Nameravao je nešto da odgovori, ali ga je u tome sprečio metak koji je prozviđao dvorištem.

Sedobradom Novaku je kolt izbijen iz ruke. Gore sa prozora čuo se hladan glas:

— Ko je to video još u ranu zoru pretiti saveznom maršalu? Hajde, momci, sklanjajte šape sa pučaljki, inače će ponovo pasti mrak!

Svi su kao po komandi pogledali gore i videli cevi kockarevih niklovanog revolvera.

— Dakle, hoće li to skoro biti?
— pitao je Holidej.

Podigli su ruke. Iako su bili brojniji, maršal i njegov prijatelj imali su bolje pozicije, a osim toga bili poznati kao dobri strelci. Razbojnici su izračunali da nemaju nikakvih šansi.

Vajat za trenutak pogleda prema prozoru, a onda priđe razbojnicima i razoruža ih.

U tom trenutku krčmar stupi u dvorište. Glava mu je bila u zavoju.

— Šta je sad opet? Ko to puca po mom dvorištu?

Tek onda je primetio razbojnike sa podignutim rukama i oborio pogled.

Erp je upravo sakupljene revolvere pobacao u bačvu sa kišnicom. Rekao je Rolonu ubedljivo:

— Evo vaših prijatelja, za koje ste tvrdili da su otputovali, mister.

Krčmar prostreli pogledom razbojnike.

— Prokleta bando, zašto niste uhvatili maglu? Već ste mi dosta nevolja priredili. Sakupite taj šljam, maršale. U našem gradu za takve nema mesta.

— Naći će se mesto. Nećete mi

valjda tvrditi da u Trinidadu nema zatvora.

— Ima zatvora, ali nema šerifa koji bi ih čuvao.

— I to ćemo naći. Dovedite ovamo gradonačelnika. Neka ponese ključeve zatvora.

— Što se mene tiče, nemam ništa protiv, ali on neće pristati — promrmlja krčmar. Poslušao je maršala samo zbog toga da u njegovoj kući ponovo nastane mir.

Razbojnici su stajali kraj konja, podignutih ruku. Tim Novak je grozničavo razmišljao kako da nađe izlaz.

Nekoliko minuta kasnije stigao je gradonačelnik stariji čovek sa velikim kesama ispod očiju.

— Nevolje, sve same nevolje na ovakvom mestu — jadikovao je još sa kapije, prilazeći Erpu. — Dakle, vi ste taj veliki lovac na razbojnike? Šteta, zaboravio sam naočari, rado bih vas malo bolje osmotrio. Ono sa sivolikima, to je gadna stvar.

Gore sa prozora odjeknu smeh.

— Ala vam se taj dodvorava, maršale. Možda će i za mene naći nekoliko komplimenata.

Gradonačelnik se okrete i pogleda prema prozoru.

— Da ono nije možda Dok Holidej?

— Jeste, on je — umeša se krčmar.

— Ako je tako, onda ovde u gradu više nema razloga za smeh — promusi stari gradonačelnik.

Maršalu je prekipelo.

— Poštedite nas takvih priča, mister. U Trinidadu nema šerifa, dakle, vi treba da brinete za red i zakon. Konačno, za to ste plaćeni.

— Plaćen? U redu. Može se i tako kazati. Hajde, povedite to društvo u zatvor, ali, što se mene tiče mogu da umru od gladi. Nemam volju da na račun grada hranim zločince.

— Ne morate ih dugo hraniti, mister. Ja ću se pobrinuti da uskoro bude suđenje. A sad napred, momci, jedan iza drugog. Ako neko samo pokuša bilo šta, poigrao se sa životom.

Konačno je banda Mekkonera bila iza rešetaka. Starih, zardalih rešetaka, u ćelijama koje su bile prljave i zapuštene.

Čupeži su dozvolili mirno kao ovce da ih zaključaju, gajeći svi do jednog nadu da će naći načina da umaknu. Čim maršal napusti grad, lako će izaći na kraj sa ostarelim gradonačelnikom.

Vajat se vratio u salon, gde je zatekao Holideja.

— Pa, jeste li lepo smestili onu družinu, maršale?

— Nadam se da jesam.

Krčmar se grohotom nasmeja.

— Iz tog memljivog zatvora može svako da izađe ko ima dve zdrave pesnice. Osim toga, naš gradonačelnik ima meko srce.

Ova primedba je bila jasna i nedvosmislena, ali Vajat Erp nije mogao time više da se bavi. Morao je da goni ubicu Bila Mekkonera. Osim toga, krčmar nipošto nije bio

čovjek koji je imao prava da stavlja takve primedbe.

— Ni vaše srce nije baš tvrdo, Rolin. Zato ste i dobili tu veliku čvorugu.

Vlasnik saluna se maši za glavu i razvuče lice.

— Vi izgleda uživате da se šalite na moj račun. Za tu čvorugu mogu da zahvalim jedino vama.

— Možda bi bilo bolje da se nekom drugom prilikom prepiremo, mister. Onda se obratio svom prijatelju Holideju: — Hoćemo li da krenemo?

Džordžijanac pritisnu opušak.

— Na to već odavno čekam, maršale. U Trinidadu je vraški dosadno.

Vajat se nasmeja.

— I vi to, nazivate dosadnim? Hajde, krenimo.

Vlasnik saluna odahnu sa olakšanjem i to glasno.

— Celog života sećaću se ove noći i o tome pričati.

Vajat je već prebacio bisage preko ramena, kada se setio konja sa Timerovog ranča. Upitao je krčmar:

— Krčmaru, poznajete li možda rančera Timera?

— Da, ali šta on ima s...

— On više nema konja — prekid ga Vajat. — Njegovi konji su u vašoj štali. Razbojnici su mu ukrali. Možda biste mogli da ga obavestite.

— Još i to? U redu, učiniću, ali neko mora da mi nadoknadi troškove.

Holidej se maši za džep i baci na

šank novčanicu od deset dolara.

— Valjda će ovo biti dovoljno. No upozoravam vas Rolin, ja ću se raspitati kod Timera šta je sa konjima, i to uskoro.

— U redu, u redu — branio se krčmar ljutito, i strpao u džep novčanicu vešto kao da je džeparoš.

Dva prijatelja iz Dodž Sitija napustiše salun, osedlaše konje i nastavili su put.

— Čini mi se da ćemo na jug — rekao je maršal kad su napustili grad.

— Da, to nije loše. Tamo se negde nalazi Santa Fe. Već odavno nisam bio u tom gradu.

•
• •

Jednooki ubica Bil Mekkoner je gonio svog konja do smrti. Užasan strah, koji ga je spopao, terao ga je da sve žešće i žešće zabija mamuze konju u slabine. Nekoliko milja ispred Santa Fe konj se skljojao. Mekkoner je u poslednjem trenutku uspeo da skoči iz sedla.

— Bedna raga — promrsio je gnevno i ispalio metak u glavu iscrpljene životinje.

Bilo je veče. Sunce je zašlo. Razbojnik je ostavio mrtvog konja. Nije se čak potrudio ni da skine sedlo. Konačno i zašto bi? Sedla i konja bilo je svuda, u svim gradovima, na svim ulicama. Trebalo ih je samo uzeti. Međutim, ovde, na otvorenom, na žalost nije bilo ni jednog. Zbog toga je poslednjih neko-

liko milja morao da ide pešice. Bio je na izmaku snaga. Mislio je samo na viski i postelju.

Kada je stigao na ivicu grada, seo je iscrpljen na zemlju i savio cigaretu.

— I to će proći — mrmljao je sebi u bradu, povukavši nekoliko dimova. — Oslobodio sam se onih tipova, a Vajat me nikad više neće naći.

Odmah je skovao nove planove. Svoj novac, ili bolje rečeno plen cele bande moći će da podigne iz banke u Santa Fe. Možda bi bilo bolje da sačeka dan dva. Šta to smeta? Niko i ne sluti kuda se on uputio.

Mekkoner baci opušak u prašinu, ustade i nastavi put.

•
• •

Santa Fe, grad snova Divljeg zapada. Obećani grad kockara. Stečište bezbroj razbojnika, nakindurenih žena, kitnjasto odevenih muškaraca sa nisko obešenim koltovima i izazivačkim izrazima lica.

Santa Fe nije bio samo grad, nego pojam.

Svaki gonič goveda, koji je noću sedeo sam ili u društvu uz logorsku vatru, sanjao je o Santa Fe, maštao o blještavo osvetljenim salunima, lepim ženama, velikim ogleдалima i o viskiju!

Usamljeni kauboji naravno nisu znali kakav je ovo pakao od grada, uprkos svim blistavim svetlima i

nakinđurenim ženama. Nisu slutili koliko je ovde ljudi prokockalo kuća i imanja, pa čak i života. Naravno, nisu mislili kako izgleda mesno groblje u Santa Fe.

Bil Mekkoner takođe nije na sve to mislio. Prvi put je došao u Santa Fe i osećao se sigurnim.

Umornim koracima prešao je glavnu ulicu i preko pomičnih vrata pogledao u salun. Hteo je te večeri da sebi priušti nešto naročito. Već sutra će moći da uzme novac iz banke i uhvati voz za jug. Osmehnuo se zadovoljno pri toj pomisli.

Kakva će dugačka lica napraviti njegovi prijatelji! Odavno se već bavio mišlju da se oslobodi njih. A i oni njega. Tražili su da ih vođa isplati. On na to nije ni pomišljao.

Da je nešto znao da njegovi ljudi sada sede iza rešetaka bio bi još zadovoljniji. Računao je s tim da jedan Vajat Erp neće dozvoliti da grupa razbojnika tek tako umakne iz Trinidada. Sigurno će nešto preduzeti. Baviće se njima, a onda možda njegov trag uopšte neće ni naći? Ne, ne, ne sme da se zanosi time. Maršal neće mirovati, zbog toga ne sme da bude nemaran. Treba što pre da se dočepa svojih dolara i izgubi u Meksiko. Dakle, najbolje je da ni ovde u Santa Fe ni pošto ne skrene pažnju na sebe.

Mekkoner je potražio prikladniji lokal. Izabrao je jedan mali, zabaceni salun i uleteo pravo „na ruke” Klaku Mantonu, skitnici koji je nekada radio za njega. Ovaj mršavi momak duga lica neodoljivo je pod-

sećao na lešinara iz pustinje Estakado. Manton je imao izvesne osobine, koje je Mekkoner cenio. Bio je lopov da mu nije bilo ravnog. Nije krao doduše konje, niti pljačkao banke. To je bilo suviše vruće za malog lopova. Usavršio se u tome da prazni ljudima džepove i to najviše onima, koji su stajali uz šank blizu njega. Ni to nije bio sasvim bezopasan posao. Naprotiv, zapadao je u nevolje, ali je uspevao nekako da se izvuče.

— Otkud vi ovde — pozdravio je Mekkonera glasno. — Čitao sam...

— Zaveži tu svoju gubicu — brećnu se Mekkoner i oprezno pogleda po krčmi.

Međutim, na njih niko nije obraćao pažnju.

Manton je odmah shvatio, nagnuo se bliže prema Mekkoneru i prošaputao:

— U novinama je pisalo krupnim slovima da vas Vajat Erp vodi u Seskatevu.

Mekkoner objasni gotovo ponosno:

— Da, to mu je bila namera, ali mu se izjalovila.

— Kako vam je uspeo?

— Ispričaću vam možda nekom drugom prilikom.

— Zar ne bi bilo bolje da sednemo lepo za sto u uglu — predloži Manton. Goreo je od radoznalosti i čeznuo za nekim „poslom”. Ovaj Mekkoner mu je došao kao pručen.

— U redu, sednimo za trenutak — pristade Mekkoner.

Sada su za šankom ljudi okrenuli glave i posmatrali ih. Klark Manton je izgledao kao lešinar u fraku, a Mekkoner kao odrpanac i sitan lopov.

Seli su za sto i naručili flašu viskija. Mekkoner natoči čašu do vrha i požudno je ispi. Već druga čaša delovala je prilično jako. Celog dana ništa nije okusio. Manton mu je stalno nalivao. Uskoro je svet odbeglom ubici izgledao lep i ružičast. Počeo je da se hvali:

— Pokazao sam ja tom policijskom psu. Proći će ga volja za dugo vreme da me prati.

— Kako ste uspeli da ga se otresete?

Mekkoner je pričao nadugačko i naširoko. Naravno, sve je izmislio. U toj priči Vajat Erp je bio bedni kukavac, a on snažan i hrabar.

Manton pruži preko stola svoju lopovsku ruku i snažno steže ubici desnicu.

— Moram vam čestitati — rekao je laskavo. — Sada je samo važno da ne dozvolite da vas se ponovo dokopa, jer sam siguran da će krenuti za vama.

Ova primedba je malo otreznila Mekkonera.

— Naravno da će pokušati da krene za mnom. No, prvo i prvo, ne zna gde sam. Možda ću krenuti putem kroz Ljana, pa će ga proći volja da me sledi. Ako se uprkos tome drzne, izaći ću s njim lako na kraj. Tog malog šerifa ću sabiti u vreo pesak pustinje.

Manton u to nipošto nije bio uveren. Lupao je glavu kako je uopšte Mekkoner uspeo da umakne maršalu. Znao je svakako da u celoj priči ni jedna jedina reč nije istinita, ali ga to nije ni zanimalo. Jedino je želeo da sazna ima li Mekkoner novaca. Ako nema, gledaće da se drži što dalje od odbeglog ubice.

— A kako vi to mislite da stignete u Meksiko? — ispitivao je Manton oprezno. — Prilikom hapšenja su vam oduzeli sav novac.

Mekkoner se široko osmehnu.

— Zar si me smatrao doista tako glupim da svoj novac stalno vučem sobom.

— Tako znači, vi ste negde sklonili novac?

Jednooki se ponovo nasmeja.

— U koje vreme ti to živiš? Ko danas sakriva novac? Dolari spokojno leže u banci. Sutra ću ih podići.

To je za Mantona bila divna vest.

— A, znači u banci! Bogami mudro. U pravu ste. Tamo je novac sigurniji nego u nekoj špilji u planinama. — Onda je podigao glavu i pohlepno razrogačio oči. — Ima li mnogo novaca?

Mekkoner ispi čašu i nadlanicom obrisa usta.

— Biće dovoljno za nekoliko godina, amigo. Konačno, nisam uzalud radio.

Da, doista je upotrebio reč „radio“! Prevare, pljačke i ubistva, to je bio rad ovakvih ljudi. Krstarili

su zemljom da bi oteli i uništili ono što su drugi stvorili i stekli u znoju lica svog.

Klarku Mantonu je potekla voda na usta. Nekoliko dolara nije za potcenjivanje, naročito kad za to ne treba prstom mrdnuti.

— To je prijatno čuti — rekao je ljubaznim glasom. — Vi ćete sigurno podići nekoliko hiljada dolara? U to ime treba popiti još koju. — Brzo je natiočio i nazdravio Mekkoneru, nastavljajući: — Nas dvojica smo prijatelji, zar ne? Uvek je dobro starog prijatelja prihvatiti kada onom ne ide baš najbolje.

— Šta to treba da znači?

— Ali, dragi Mekkoner, to mi je tek tako izletelo. U ovom trenutku bi mi dobro došlo istina nekoliko dolara, naravno samo na zajam.

Bil odmahnu glavom.

— Ne mogu da pozajmim ni cent. Moraš se snaći na drugoj strani.

— Vi baš niste mnogo mudri, Mekkoner. Kako možete tako grubo odbiti starog prijatelja i to...

— I to?

— Pa ovaj, kako da kažem? Vidite sada ću morati mnogo što šta da zaboravim.

— Šta će te to morati da zaboravite?

— Ono što ste mi ispričali.

Sada je Mekkoner shvatio.

— Prokleti ucenjivaču, ustreliću te kao psa!

Manton se cinično nasmeja.

— Da sam na vašem mestu, okanio bi se toga. Ako biste to uradili,

ovog puta stigli biste na vešala, a ne u Seskatevu.

— Bedno pseto! — siktao je Mekkoner.

Manton se ponovo lukavo osmehnu. Nije bio preterano osetljiv na uvrede.

— Ostavite te nadimke za kasnije. Hajdemo da predemo na posao.

— Nas dvojica nemam nikakav posao.

— Imaćemo, imaćemo, stari prijatelju! Recimo, hiljadu dolara. Isplata sutra u banci. Ići ćemo zajedno.

U prvom trenutku je izgledalo da će se Mekkoner baciti preko stola da bi udavio Mantona. No kada je primetio da ga sa šanka posmatraju, nije smeo da rizikuje, s mukom se savladao.

— Za tu podlost ćeš mi kad-tad platiti, Mantone. Oduvek sam znao da si ti jedan pogani mali ucenjivač.

— Od toga neću umreti — uzvraća Manton hladno. — Sutra ujutru ćete mi isplatiti hiljadu pet stotina, a onda bezbrižno krenuti preko Ljana.

— Hiljadu pet stotina — procedi Mekkoner. Malopre je bilo hiljadu.

Klark Manton nemarno pripali cigaretu.

— Tako dakle? Rekao sam hiljadu? Zbunio sam se zapravo. Name-ravao sam da kažem dve hiljade.

Bil Mekkoner formalno zareža. Tako je stegao pesnice da su mu zglobovi pobeleli.

— Dve hiljade? Ti mora da si poludeo!

— Nisam to ranije primetio.

— Zašto bih ti dao taj novac? Da nisi možda zaradio te dolare?

Manton se ponovo isceri.

— U tome i jeste stvar. Niko od nas dvojice ih nije zaradio. Zašto i meni onda ne bi pripao jedan mali deo?

— Pripašće te jedna unca usijanog olova, Mantone — procedi Mekkoner kroz zube.

— Prestanite već s tom pesmom. Dosta smo o tome razgovarali. Predlažem da ispijemo još po čašicu u čast zaključenog posla, a onda legnemo na počinak.

— Zviždim ja na tvoje piće, poganče jedan! Do sutra ujutru ću smisliti kako da te se otresem.

— Nemojte se truditi. Dve hiljade i rastaćemo se kao pravi, dobri prijatelji. Iznajmiću ovde sobu, kako bih bio u vašoj blizini.

Mekkoner ustade od stola. Glasno je opsovao i uputio se prema šanku. Uzeo je ključ od sobe i besno krenuo uz stepenice, a onda tresnuo vratima svoje sobe tako da se cela kuća zatresla.

Taj tresak je čuo i Klark Manton. Zadovoljno je trljao ruke, prišao šanku i poručio još jedan viski.

— To treba proslaviti. — Onda se obratio krčmaru. — Imate li još neku sobu slobodnu?

— Naravno, mister.

— Divno. Možda bih mogao da dobijem sobu do one koju je iznaj-

mio moj prijatelj. Upravo se popeo gore.

— Samo izvolite, mister — uzvra- ti krčmar i dade mu ključ.

Ucenjivač zastade pred Mekkonerovim vratima i tiho zakuca.

— Šta se dogodilo? — čuo se glas iznutra.

— To sam ja, Manton. Hteo sam samo da vam kažem da imam lak san i čujem svaki šum, koliko da znate. Prema tome ne treba ni da pomišljate da se izvučete odavde.

— Neka te đavo nosi! Gubi se.

— I hoću. Laku noć i prijatan odmor — doviknu Manton i nastavi kroz hodnik.

Mali lopov i ucenjivač nije ni pomišljao da zbog Mekkonera bdi celu noć. Taj sigurno neće napustiti Santa Fe pre nego što podigne novac iz banke.

Sručio se u postelju i radovao se nastupajućem danu. Uskoro je zaspao duboko i čvrsto.

*
* *

Nalazili su se dvadeset milja pred Santa Fe. Jahali su jedan uz drugog, obasjani mesečinom.

— Ako mene pitate, maršale, za danas mi je dosta. Danas ne možemo stići u Santa Fe.

Maršal zaustavi svog konja.

— Možda ste u pravu, Dok. Ova raga ovde već popušta.

— Gde ste ostavili svog vranca?

— Ostao je u Dodž Sitiju. Nisam mogao ni da naslutim na šta će se ovo putovanje izvrnuti.

Sjahali su sa konja i rasedlali ih. Seli su pod drveće i ćutke pušili. Dok Holidej je spustio glavu na sedlo i zagledao se u zvezde.

— Lepo bi bilo kada bi za svaku dobili po jedan zlatni dolar.

— Na šta mislite? — upita Vajat.

— Pa, na zvezde.

— Pravo da vam kažem, meni je dovoljna i ova koju stalno vučem sa sobom — uzdahnu maršal.

— To je bar jednostavno. Bacite je.

— Ponekad sam doista na to pomišljao. Ali sada smatram da je prekasno!

— U pravu ste. Treba se baviti poslom dok na njemu može da se izdrži.

— A zašto ste vi... — Vajat prekide u pola rečenice.

— Ne morate da prećutkujete, maršale. Vi ste bar jedan od malobrojnih koji zna odgovor. Lagano sam se privikao na drugi život. Ne moram drugim ljudima da vadim pokvarene zube, mogu da spavam do uveče i noću igram poker.

— Govorite li to ozbiljno?

— Kako to mislite, Vajate?

— Znači, radije bdite noću u zadimljenim salonima?

Holidej se tiho nasmeja.

— Još uvek je prijatnije, nego vući zvezdu na grudima.

— Ol rajt, Dok. Igrajte poker i dalje, a ja ću da nastavim da vučem ovaj komad lima. Vi mi, uostalom, pomažete s vremena na vreme da je lakše nosim.

Nepogledavši maršala, kockar, reče kao više za sebe:

— Zar mi nismo jedna prilično čudna zaprega?

— Može biti. Međutim, ta zaprega nije loša, Dok.

Holidej se smeškao i premeštao cigaretu sa kraja na kraj usana.

— A kuda ćemo sutra, maršale? Da možda ne mislite da nas Mekkonner čeka u Santa Fe?

— Videćemo. Ako ne čeka jahaćemo dalje za njim.

•
••

Noći u sebi sadrže i dobro i loše istovremeno. Nekima je to odmor i oporavak od dnevnog rada, a drugima, lešinarima u ljudskom obličju, donose mogućnost za pljačku.

Bilo je u to u krčmi u Santa Fe. Ponoć je odavno već prevalila. Bil Mekkonner nije mogao da sklopi oka. Lupao je glavu kako da se izvuče iz ove, nimalo prijatne situacije.

Da pobegne i ostavi novac bila bi čista ludost. U tom slučaju ne bi

više imao ništa. Međutim, isto tako nije mogao da se pomiri sa mišlju da ovom bestidnom Mantonu da gotovo polovinu svog plena. Da mu pokloni!

Ljudi kova Bila Mekkonera na kraju su uvek nalazili istovetni izlaz.

Mrtva usta više ne govore.

Jednooki zločinac čekao je još puna dva sata, sve dok sunce na istoku nije počelo lagano da se boji rumenilom. Ustao je i prišunjao se u čarapama sobi do njegove. Zastao je na vratima osluškujući. Kad je čuo ravnomerno hrkanje, na licu mu zaigra zadovoljan osmeh. Bešumno je otvorio vrata i uvukao se unutra. Jedva pola minuta kasnije izašao je i vratio se u svoju sobu. Zadovoljno je legao u postelju i uskoro zaspao.

Posle nepuna dva sata ustao je, obukao se i sišao u salun.

Lokal je bio prazan. Samo je krčmar brisao čaše.

— Vi ste rano na nogama — pozdravio je ubicu. — Ne možete još da dobijete kafu.

Nije potrebno. Dajte mi viski.

— Kako hoćete. — Krčmar dodade čašu preko šanka. — Šta radi vaš prijatelj?

Mekkoner iskapi žestoko piće.

— O kom prijatelju govorite? — upitao je mrzovoljno.

— O onom sa kojim ste za stolom u uglu juče sedeli.

— A, na njega mislite! Hoće da

se ispava. Sinoć je navraćao još kod mene.

Krčmar nije imao razloga da dalje ispituje. U njegovoj kući je mogao da spava svako koliko god hoće, naravno ukoliko je platio.

Jednooki je isplatio svoj račun. Krčmar je zadovoljno uvijao novac.

— Znači, već nastavljate put?

— Da, treba na Severu nešto da uredim — sлага Mekkoner i napusti krčmu.

Prvo je otišao u banku i podigao novac. Sve je teklo bez teškoća. Sa džepovima punim novčanica osećao se znatno bolje. Odmah je kupio novo odelo i novi šešir. Kada je izašao teško ga je bilo poznati.

U prvoj poprečnoj ulici primetio je konjušnicu. Kupio je dobrog konja i, jasno, napustio plan da nastavi put železnicom.

Bil Mekkoner se vinu u sedlo i napusti Santa Fe. Krenuo je prema Jugu.

*
* *

Nešto više od dva sata pošto je zločinac napustio grad, Vajat Erp i Dok Holidej su stigli u Santa Fe.

— To smo uspeli, maršale — zaključio kockar. — Uostalom, grad nije bilo teško naći. Sada nam predstoji potera za vašim čovekom.

Vajat ništa nije odgovorio. Posmatrao je ulicu i zaključio da se grad veoma izmenio od njegove poslednje posete. U glavnoj ulici kao i da nije bilo ničeg drugog do saluna. Fasade su bile obojene i ukrašene jarkim bojama, tako da se odmah znalo šta se unutra dešava.

— To baš neće biti jednostavno — promrsi maršal.

— Ja ću u svakom slučaju prvo da doručkujem. Ona rupa preko izgleda da je već otvorena.

Bila je to „rupa” koju je Bil Mekkoner napustio pre dva sata.

— U redu, Dok. Ja ću kasnije navratiti — pristade Vajat Erp i nastavi dalje.

Kliznuo je iz sedla ispred šerifske kancelarije, iako se uopšte nije nadao da će ovde nešto saznati.

Raul Tereks, čuvar zakona, poznao je maršala iz Dodž Sitija.

— Helo, Vajat Erp, šta vas dovodi u Santa Fe?

Čovek iz Misurija pruži Tereksu ruku.

— Nešto prijatno me, na žalost, nikad nije ovamo dovelo, Tereks.

Sedokosi šerif klimnu glavom.

— Kome to govorite? Naravno, opet sledite nekog zločinca.

— Tako je. Pretpostavljam da je ovde, u vašem gradu.

— Može biti, čak je i vrlo verovatno, ako vi to kažete. No, to znači

da tražite ekser u plastu sena. Ti lupeži dolaze i odlaze, a lica se brzo zaboravljaju.

— Nosi crni prevez preko oka — objasni maršal.

Tereks je zažmurio i razmišljao.

— To je već nešto drugo, to ostaje u sećanju. Međutim, poslednjih dana nikoga nisam video sa prevozom preko oka.

— Mogao je tek sinoć da stigne u Santa Fe.

— U tom slučaju vam ne mogu pomoći. Sinoć sam bio na jednom ranču u blizini. Tamo je došlo do žestoke tuče gde su i noževi sevali. Vratio sam se veoma kasno. No možda ne bi bilo loše da malo obiđete krčme. Nije isključeno da ćete sresti tog razbojnika.

— Ništa mi drugo šerife i ne preostaje.

— Kako se taj lupež zove?

— Bil Mekkoner.

— Prokletstvo, čitao sam nešto o tom tipu! Da nije možda onaj koga je trebalo odvesti u Seskatevu?

— Baš on.

Vajat objasni ukratko šta se dogodilo.

— Ali to nije moguće! — iznenadi se šerif. — Osuđeni ubica pa da umakne velikom Vajat Erpu.

— Nisam ga pustio da umakne, šerife!

— Nisam to želeo da kažem, maršale — branio se Tereks. — Vi ćete ga sigurno ponovo naći.

— Da ja ću naći ekser u stogu sena. Bez brige. Do viđenja.

Maršal napusti šerifsku kancelariju i smesti svog konja u konjušnicu, a onda se pešice uputi u lokal u kome je ostao Holidej.

Džordžijanac je sedeo za stolom kraj prozora i ređao karte. Vajat mu priđe.

— Šta? Počinjete već od ranog jutra?

Kockar podiže pogled.

— Treba stalno vežbati. Predstoje mi žestoki dani. Kako stoje stvari? Jeste li našli svog čoveka?

Maršal odmahnu glavom i sede pored kockara.

— Na žalost nisam.

Krčmar priđe i upita maršala šta želi.

— Donesite mi kafu.

— Hoćete li možda doručak?

— Možda kasnije.

Krčmar brzo donese toplu kafu i vrati se za šank. U nekom manjem gradu bi mu ova dva stranca pala u oči, ali u Santa Fe se svakodnevno viđaju nova lica.

Holidej je pripalio jednu od svojih dugih cigareta.

— Možete li mi objasniti kako tog momka mislite da nađete? Mogao je da ode u stotinu pravaca, ili možda

ovde u nekoj od hotelskih soba mirno hrče.

— To bi bilo moguće, ali ipak sumnjam. Bio bi glup da se ne potruži da ne poveća što je moguće više rastojanje od Seskateve. Na njegovom mestu tako bih postupio.

— Mogli biste jednom da napišete udžbenik za razbojнике — našali se kockar.

Vajat ga zamišljeno pogleda.

— Ne mogu da se otnem uverenju da ovom razbojniku nije potrebna pouka.

Između dvojice prijatelja razgovor je prekinuo čovek koji se pojavio na stepenicama. Bio je bled kao kreč i grčevito se držao za ogradu stepenica. Tačno ispred šanka sručio se ječeći na zemlju. Dva prijatelja skočiše na noge.

— Samo što se čovek negde malo opusti, a gužva počinje — promrsi Džordžijanac. Prišao je šanku i kleknuo kraj onesvešćenog čoveka.

— Divnu krčmu smo izabrali za doručak. Neko mu je sručio nož u grudi.

— Je li rana opasna po život, Dok?

Holidej sleže ramenima.

— Kako mogu da znam? Nije od stakla da mogu da vidim kroz njega. U svakom slučaju, još je živ.

Onda se obratio krčmaru:

— Donesite mi zavoj.

— Kakav užas! — jadikovao je vlasnik saluna, ali je otišao da donese šta treba.

Deset minuta kasnije Klark Manton je bio previjen i ponovo ležao u svojoj postelji, kraj koje su stajali Dok, Vajat i krčmar.

— Šta sada da učinim? Niko živi neće više hteti da prenoći kod mene. Gotovo je sa mnom.

— Ne pričajte gluposti, nego radije mi odgovorite na pitanja. Sunjate li ko bi mogao da bude počinilac ovog zločina — vikao je maršal?

— Otkud bih mogao da znam. Tog čoveka sam sinoć video prvi put — slaga krčmar. Hteo je pošto poto da se izvuče iz dalje gužve. Uostalom, ko suviše govori, može lako i sam da zaradi ubod nožem ili bude napunjen usijanim olovom.

— Ko je noćas još spavao kod vas — pitao je maršal dalje.

Krčmar se češao iza uha.

— Bio je jedan mali debeljko, a i jedan mali mršavi, a onda još jedan...

— A onda jedan mršavi i visoki — prekide ga Vajat. Ne govorite koješta. Da nije bio neko sa crnim prevezom preko oka.

Krčmar sleže ramenima.

— Ne bih mogao da tvrdim, maršale. Juče je bila kod mene u lokalnoj gužvi.

Sada se i Holidej umešao u razgovor.

— Pretpostavljam da kod vas u lokal svakog dana naiđe bar deset ljudi sa crnim prevezom preko oka. U tom slučaju, naravno, takav čovek ne može da upadne u oči.

Vajat Erp je i sam hteo nešto ljutito da kaže na račun krčmara, kada se sa kreveta začu mukli glas:

— Njegovo ime je Mekkoner.

Naglo su se okrenuli i iznenađeno pogledali ranjenika.

Manton je bio bleđ, upala lica. Oči su mu bile mutne, a glas jedva čujan.

— Poznajem Mekkonera od ranije — jeknu lupež. — Napao me je na spavanju, da bi me učutkao zauvek.

— Kada se to dogodilo?

— U toku noći. Ne znam tačno.

Kockar se kiselo nasmeja.

— Tek što nađete svog razbojnika, a on je već uhvatio maglu.

— On je odjahao u rano jutro — javi se krčmar.

— Ma šta mi napričaste? Malo pre ga uopšte niste poznavali.

— Sada sam se setio. Rekao mi je da je krenuo na Sever.

— Kako da ne — primeti maršal.

— Svakako vam nije hteo da zakači na nos kuda ide.

— Ali meni jeste — javi se ponovo ranjenik.

Vajat priđe postelji. Ovaj čovek

mu se uopšte nije dopao. No, pod ovakvim okolnostima trebalo je saslušati ga, jer nije isključeno da i razbojnik nekada govori istinu.

— Kuda je, dakle, odjahao?

— Prvo je nameravao da ovde u banci podigne svoj novac, a onda preko Ljana nastavi na jug — objasnio je Manton. Bio je zadovoljan što može na ovaj način da se osveti Mekkoneru.

— To mogu da poverujem ili ne — reče Vajat ne skidajući pogled sa razbojnika.

— Možete mi verovati, maršale. Hteo bih čak i da jašem sa vama da tom lupežu zavrnem šiju.

— Moraćete malo da pričekate pre nego što ponovo sednete na konja — opomenu ga maršal. Bio je uveren da mu je Manton govorio istinu. Postavljalo se samo pitanje da ga možda Mekkoner nije slagao.

— Dok, ja mislim da možemo da krenemo?

— I ja tako mislim. Ovom prijatelju može samo majka priroda sada da pomogne.

Napustili su ranjenikovu sobu i vratili se za šank. Dok Holidej je ohrabljivao svog prijatelja.

— Srećom sad bar znate gde može da se nalazi vaš čovek.

— To vi nazivate srećom, Dok? Ako je doista odjahao u Ljano, on-

da je to pre zla kob. Kako mislite da ga nađem?

— Mogao je samo da ode na jug.

— Jasno mi je, ali jug je ogroman.

— Onda Tajate, mnogo sreće na putu.

— Zar vi ostajete ovde — upitao je Vajat i odmah odgovorio: — Ne, put kroz beskrajni pesak nije za...

— Bolesnog čoveka, hteli ste da kažete, Vajate? Možda postoje i drugi razlozi. Možda hoću malo da popunim svoju kesu sa novcem.

— Mnogo sreće za kockarskim stolom, Dok.

Maršal nije baš sasvim verovao Holidejevim rečima, ali je isto tako znao da nema smisla da ga uopšte bilo šta ispituje. Platilo je svoju kafu i napustio lokal. U konjušnici je nabavio dobrog kulaša, jer se sa konjem sa kojim je stigao ovamo nije smeo da usudi da krene kroz Ljano Estakado. Jahao je duž obale Rio Pekosa, prema velikom pesku.

* * *

Dok Holidej je napustio malu krčmu i odmah ušao u veliki salun, u kome je bilo više karata nego viskija. Tu se od ranog jutra do kasno u noć igrao poker.

Za stolovima pokrivenim zelenom čojom su sedeli ljudi da bi ubili vreme, još jednom okušali sreću, a i očajnici kojima je to bila poslednja šansa.

Među kartarošima bilo je i ajkula kojima je kartanje bilo profesija, jedino zanimanje. Mnogi od njih umeli su veoma vešto da upravljaju svojom srećom; izvlačili su kečeve prema potrebi bilo iz rukava, bilo iz sare čizama.

Nisu imali uvek sreće. Umesto dolara zaradili bi i metak. Na varalicu na kartama na Zapadu se gledalo kao i na kradljivca stoke. Dok Holidej priđe šanku i naruči brendi.

— Možete dobiti — reče mu debeljuškasti krčmar. — Hoćete li i vi jednom da okušate sreću?

— Možda — uzvрати Holidej i sede. U to doba dana samo za malim brojem stolova sedeli su kockari. Uglavnom profesionalni igrači, navikli da pola dana i celu noć sede u salunu i čekaju žrtvu. Za jednim stolom kraj šanka sedela su dvojica i očigledno prekraćivala vreme. Ličili su jedan na drugog tako da se odmah videlo da su braća: Gaj i Mek Dikson. Previjane varalice, koje su poslednjih meseci bili na izuzetno lošem glasu.

Gaj je bio stariji. Odavno je napustio roditeljski dom da samostalno zaradi za život. Nije mu uspelo. Vra-

tio se po mlađeg brata i obučio ga veštinama pokera. Pokazao mu je kako se kečevi izvlače po potrebi i kako se blefira. Tako su njih dvojica postali nepobedljiv par.

Gaj je već izvesno vreme posmatrao pridošlicu. Izgledao mu je kao neko ko je spreman da stavi na kocku nekoliko dolara. I naravno, kao čovek koji ima pune džepove.

— Hej, mister, jesti li raspoloženi za jednu bezazlenu igru? — doviknu mu Gaj Dikson.

Džordžijanac je i sam neupadljivo osmotrio braću. Na licima im je pisalo da žive od prevare.

— Da, možda — odgovorio je — ali se ne razumem preterano u poker.

Gaj Dikson odmahnu rukom.

— Ni mi. Ali na koji način da čovek prekrati vreme kad se nalazi na proputovanju?

— Možda ste u pravu. U redu, jedna igra mi neće naškoditi. Uzeo je čašu i seo za sto.

Braća Dikson su se značajno pogledala, uverena da su našla žrtvu.

Igra je počela.

Dok Holidej je pustio braću da u početku dobijaju, kako bi ih ohrabrio. Progledao je sve njihove trikove već posle drugog deljenja; ništa novo za Džordžijanca, koji je sedeo za hiljadama kockarskih stolova.

Ulozi su bivali sve veći i Holidej

je dodavao jednu novčanicu za drugom.

Gaj Dikson počeo da ga teši.

— Nemojte izgubiti hrabrost. Sreća je promenljiva. Nikada ne treba prerano prestati.

„To bi ti odgovaralo, lupežu” pomislio je Holidej, ali je mirno uzvratio:

— Nemam ni nameru da prestanem. Nekoliko pišljivih dolara mi ne znače ništa.

Braća Dikson se porednički pogledaše. Ulovili su, dakle krupnu ribu.

— To je reč pravog čoveka. Ko se boji taj ne dobija.

— Svakako — potvrdi Holidej.

Igra je nastavljena. Džordžijanac je dva puta još izgubio, a onda se sreća promenila.

Povećao je ulog na tri stotine dolara, spustio poslednju kartu i uzviknuo:

— Prokletstvo, to se zove sreća — rekao je bezazleno i privukao dolare.

Nastavili su. Veliki kockar je dobio sve i olakšao varalice do poslednjeg centa.

— Rado ću vam pružiti priliku za revanš, gospodo — rekao je dvojici svojih suigrača koji su sada bili ble-di kao kreč.

Gaj Dikson uzviknu gnevno:

— Vi ste nas prevarili, čoveče!

Holidej je upravo privukao novac i stavio u džep.

— Prevario? Kako vam je to palo na pamet?

— Zar niste kazali da se ne razumete naročito u igru?

— Tačno, ali sam pri tom mislio na igru koju vi zovete poker.

Gaj poskoči sa stolice. Ruka mu kliznu prema dršci revolvera.

— Hoćete li možda time da kažete...

— Znae vi vrlo dobro šta ja hoću da vam kažem — rekao je Holidej iznenada izmenjenim glasom i lagano ustao.

Ljudi za susednim stolovima prekinuli su igru i posmatrali ovu trojicu. Znali su ovakve čarke i slutili kako će se oni uglavnom završiti.

I Mek Dikson je ustao. Stao je odmah iza svog brata.

— To ne možemo da dozvolimo sebi, Gaj. Ja više nemam centa u džepu. Ovo je varalica.

Oči Doka Holideja pretvorila su se u uzane proreze.

— Na vašem mestu bio bih oprezniji sa takvim tvrdnjama.

U tom trenutku Gaj Dikson izvuče kolt iz opasača.

— Sada vi treba da budete oprezniji, momče!

Debeli krčmar uzviknu sa šanka:

— Ovde nema pušaranja.

No takve povike krčmari mahom uzalud upućuju svojim gostima.

Dok Holidej nije ni trepnuo na upereni revolver.

— Sklonite svoju pucaljku, čoveče, inače ćete se loše provesti.

Gosti u salunu nisu verovali svojim ušima. Zar je ovaj stranac u crnom odelu poludeo?

Gaj Dikson pršte u smeh.

— Vi ste suviše popili čoveče.

Međutim, Holidej je uzviknuo mirno i trezno:

— Sklanjajte oružje!

— Ovaj čovek je doista lud — rugao se Gaj i onda dodao: — Hoću sa vama da postupim još jednom milostivo. Vratite naše dolare, a onda možete da se izgubite.

— Ništa mi drugo ne preostaje — rekao je pomirljivo Holidej, mašio se za džep, izvadio svežanj novčanica i pružio ih Gaju.

Na razbojnikovom licu video se pobeđnički osmeh. Okrenuo se prema bratu.

— To bi doista bilo smešno. Ne možemo dozvoliti žutokljuncu da nas nadmudri.

Kada je Gaj ponovo okrenuo leđa bratu, video je dve cevi revolvera. Holidejevo lice nije više delovalo bezazleno, nego ledeno.

— Bacite kolt, amigo, a dolare stavite na stol!

Braća Dikson se više nisu smejala.

Gaj baci bučno svoj revolver na pod. Tišinu je prekinuo jedan gost koji je stajao za šankom. Glásno je uzviknuo:

— Pa to je Dok Holidej!

Braća Dikson opsovaše u glas. Gaj reče bratu:

— Mek, stavi novac na sto.

Ovaj poslušno pusti novčanice na zelenu čoju. Nije ništa rekao. Gaj je siktao kroz zube:

— Dakle, Dók Holidej. Trebalo je da to znamo. Ko još s njim seda za sto?

— Vi, na primer. Ovog puta ste sa svojim trikovima naišli na pogrešnog čoveka. — Holidej stavi novac u džepove i reče oštro: — A sada se gubite. Ovde verovatno niko više neće da igra sa vama!

Gaj Dikson ponovo dade znak bratu.

— Hajde, Mek, idemo. — Onda se obrati Holideju: — Mi ćemo se još videti, u to budite uvereni!

— Neću moći više da spavam, mister. Do viđenja.

Braća Dikson su već bila na vratima, kada krčmar povika za njima:

— Šta je sa računom?

Gaj se okrete i pljunu na pod.

— Eto, to ti je za račun. Ako hoćeš više, neka ti da Holidej. Mi više nemamo ni centa.

Krčmar je već hteo da izleti iza šanka, ali ga Holidej spreči.

— Pustite te lupeže. Ja preuzimam račun.

— Napolje onda! Više da se niste ovde pojavili!

Varalice su krenule ulicom.

— Šta će sad biti? — promrsi Mek.

— Šta ima da bude? Sledićemo ga.

— Ako ostane ovde u gragu?

— Onda ostajemo i mi — uzvratila Gaj.

— Od čega ćemo živeti?

Gaj pogleda svog mlađeg brata sažaljivo.

— Od kad se ti o tome brineš? Do sada još nikad nismo gladovali.

— A šta je sa tvojim koltom?

— Imam još jedan u bisagama.

Holidej je stajao za šankom. Platila je račun braće Dikson. Nije bio veliki, tako da mu se sve u svemu ovo pre podne isplatilo.

Krčmar mu natoči još zednu čašu brendija.

— Od ove dvojice ćete morati da se čuvate, Dok:

— U Sjedinjenim Državama ima dosta ljudi od kojih moram da se čuvam, pa sam još uvek živ.

Platio je zatim svoj račun i napustio salun.

Bilo je podne. Sunce je žarilo uličnu prašinu. Iz pravca Sijera Moroduvao je vreo vetar.

Dok Holidej odjaha preko planine do izvorišta Rio Pekosa, a onda postavio obalom prema jugu. Pomislio

je da je istim putem krenuo i njegov prijatelj Vajat Erp.

Kada je Holidej napustio grad, maršal je prevaleo već mnoge milje. Iz časa u čas sunce je sve nemilosrdnije peklo. Pustinja Ljana Estakada slala je svoju vrelinu sve do Rio Pekosa.

Da li je razbojnik krenuo tim putem? Ko bi to mogao da zna? Možda je Mekkoner ipak izabrao kraći put do Meksika?

Maršal je nastavio da jaši. Tek u podne je zastao da predahne u maloj stanici na kraj puta. Prvo je napojio konja, a onda ga vezao pod nastrešnicu jedne šupe. Tamo je već bilo nekoliko osedlanih konja.

Ova stanica za zamenu konja služila je poštanskim kočijama i predstavljala istovremeno jedinu mogućnost istruckanim putnicima da dođu k sebi i da se osveže. Putovanje ovim krajevima nipošto nije bilo zadovoljstvo. Drumovi su bili zapušteni, puni rastinja, a vreme dolaska i odlaska poštanske kočije neizvesno. Često su putnici imali muke da se drže u sedištima. Međutim, sve je to trebalo trpeti, jer gde nije bilo železnice, poštanska kočija je bila jedino prevozno sredstvo.

Vajat stupa u prostoriju za putnike. Bilo je nekoliko grubo istesanih stolova i klupa, mali šank, na zidu sat i slika predsednika Linkolna. Za

jednim od stolova sedeli su kauboji. Verovatno su njihovi konji bili u dvorištu. Čovek za šankom nije izgledao kao krčmar. Ranije je i sam vozio poštansku kočiju i to dugih trideset godina, a onda mu je kompanija dala stanicu za zamenu konja. Tom Ston je bio zadovoljan ovim mirnim poslom, jer se dosta namučio vozeći kočiju po najgorim putevima.

Vajat priđe šanku i poruči pivo.

— Mogu li nešto da dobijem i za jelo kod vas?

Tom Ston je video zvezdu na Vajatovim grudima.

— Naravno da možete da dobijete jelo, maršale. Zato i jesmo ovde. Reći ću odmah da vam u kuhinji nešto spremem. Možda malo hladnog mesa? To je po ovoj žezi najbolje.

— Nemam ništa protiv.

Vajat je ostao da stoji za šankom. Hteo je nešto da pita krčmara kad se vrati iz kuhinje. Uostalom i Ston je bio radoznao šta maršal traži ovde na ivici pustinje. Postojala je samo jedna mogućnost: maršal goni neke razbojnike.

Vajat nije morao čak ni da pita. Ston je sam počeo priču:

— Momak koga vi gonite ovuda se negde muva?

— Pretpostavljam — uzvрати maršal.

— Kako izgleda?

— Nosi crni prevez preko oka.

— Bio je jedan ovde, ali prilično davno. Ispio je dva viskija, napojio konje i odmah nastavio.

Vajat zadovoljno klimnu glavom. Bio je na pravom tragu. Međutim, nije smeo sada da predahne, jer, ako Mekkoner doista ima nameru da ide preko Ljana, najgore je tek predstojalo.

Žurno je pojeo, platio i napustio stanicu. Krčmaru je bilo žao, jer je želeo da još nešto sazna. Svetlucavi pesak pustinje širio se na sve strane, kao da mu nije bilo kraja. Taj opasni pesak nije činio razlike između čoveka i životinje, i između dobra i zla. Sve je progutao svojom vrelinom, sve što nije imalo snage da istraje.

Kada bi se pesak uskovitlao i nastala oluja, čitavi karavani bi bivali uništeni. Pustinja Ljana Estakada bila je džinovski grob.

Uprkos tome, bilo je jahača koji su je prelazili, čak i čitavi karavani naseljenika krenuli su tim putem na zapad da bi uštedeli stotine milja potrebnih da se ona obiđe.

Bil Mekkoner nije poznavao pustinju. Uostalom, nije ni mogla biti tako strašna kao što se govorilo. U svakom slučaju ne strašnija od Se skateve. Ako bude jahao južnim delom, držaće se u blizini Bio Pekosa

i za slučaj nevolje ponovo skrenuti na zapad.

Jednooki razbojnik odlučno potera svog konja, držeći se blizine reke. Tu su još rasli džinovski kaktusi, ali su, što je dalje odmicao, nestajali i teren je bio sasvim go.

Počela je nemilosrdna žega. Kao da je padala s neba u pesak koji je vraćao natrag. Sam pesak kao da je stalno bio u pokretu, treperio je, iako nigde nije bilo daška vetra. Uvlačio se u nozdrve, u uši i škripao među zubima. Oči su ga pekle kao da u njima ima vatru.

Mekkoner otkači čuturu sa bisaga i ispra usta. Tek sada mu je bilo jasno da je poneo malo vode. Svega dve čuture! No, on se nalazi u blizini reke i ta pomisao ga je umirila. Stavio je maramu preko usta i nosa.

— Moraš da istraješ, Bil — ohrabrivao je samog sebe. Međutim, nije mogao da prepozna ni sopstveni glas. Jahao je nekoliko sati kroz veliki pesak, kada, konj iznenada stade.

— Šta je sada prokleta rago? — promrsi jednooki.

Životinja je oborila glavu. Od ranog jutra nije okusila vode. Mekkoner počeo da mamuza konja. Životinja uplašeno krete. Međutim, sasvim lagano. Mekkoner je zaboravio najvažnije: mešinu sa vodom. To mu je tek sad bilo jasno. Ovako neće moći daleko da stigne. Dojahao je do jedne

kamene gromade i ostao u senci. Ovde će morati da sačeka noć. Nije imao drugog izbora, jer po dnevnoj žezi konj neće moći daleko da ga donese. Noć još nije bila daleko. Onda će nastaviti put.

Zločinac je već počeo da žali što je krenuo ovim putem. Mora se dokopati reke, inače je izgubljen. Rasedlao je konja i pružio se kraj stene. I ovde u senci još uvek je bilo vrelo. Pokušao je da zatvori oko i zaspi, ali mu nije uspeklo. Uznemiravalo ga je stalno graktanje lešinara. Gnevno je skočio, izvukao kolt i pucao prema stenama. Lešinari su odleteli, ali su se spustili u blizinu. Mekkoner je ponovo legao. Znao je da je besmisleno ono što je počinio. Isto tako, znao je da lešinari ne napadaju živa bića. Dolaze tek onda pošto drugi za njih prethodno obavi posao — smrt!

Posle jednog sata mučenja, najzad je zaspao.

Veče se već gotovo spustilo kada je maršal najzad otkrio trag koji skreće sa drumu. Zaustavio je konja. Tragovi su se gubili u poljima kaktusa, na ivici pustinje Ljano.

— To bi mogao da bude on — rekao je samom sebi u bradu i pogledao prema suncu. Užarena lopta je već klizila prema zapadu. Nije imalo smisla nastaviti put. Odlučio je da sačeka do jutra na reci. Poveo je

konja za uzde na vodu. Napunio je obe bisage da se obezbedi. Smestio se da prenoći kraj šipražja odakle je mogao da motri na glavni drum. Potrajalo je dosta vremena pre nego što je zaspao. Probudilo ga je čudno neko zviždanje i urlanje. Pogledao je prema nebu. Zvezda nije bilo, a mesec se gubio iza oblaka.

Maršal je dobro znao šta to u Ljanu znači.

Peščana oluja!

Te oluje su bile užasne. Nailazile su iznenada, a i prestajale na isti način. Dizale su tone peska prema nebu i potpuno menjale sliku predela. Teško čoveku koji se zatekne u pustinji bez zaklona.

Vajatov konj je postao nemiran. Stalno je rzao. Maršal mu priđe i veza ga. Ovakva predostrožnost mu nije bila potrebna kada je jahao svog vranca. Međutim, ovog kulaša nije poznavao.

— Tako, momče. Ostaćeš ovde da stojiš i nećeš se maći. Gužva će brzo da prođe.

Ova gužva nije baš odgovarala maršalu. Jer kad oluja prestane, tragova više neće biti. Možda tada neće biti ni čoveka, koji se zove Bil Mekkoner.

• •
•

Za čoveka koji se zove Bil Mekkoner počeli su najteži časovi u životu. Kad je oluja počela, probudio se iz dubokog sna. Ošamućen od umora u prvom trenutku nije znao gde se nalazi. Tek kada ga je pod naletom oluje pesak ošinuo po licu, osvestio se. Hteo je da ustane, ali ga je nalet oluje prilepio uz stenu. Nije čak uspeo ni da se dočepa druge strane stene, gde je koliko koliko mogao biti zaklonjen. Umotao se ceo u pokrivač i seo na zemlju proklinjući samog sebe što je krenuo preko Ljana. Sve je gotovo! Propalo! Nije imao vode, ali su mu džepovi bili nabijeni novčanicama. Za njih je jedino mogao da kupi pesak ili komadić stene. Oluja je uskovitlala pesak, dubila ga i zatrpavala sve dublje u pesak. S mukom je uspeo da održi zaštićenu glavu i grudi. Čak ga ni pokrivač nije štitiio od peska; sitna zrna su pod naletima vetra prodirala kroz tkaninu.

Oluja je naglo prestala isto kao što je i počela. Samo je još po neko zrnice peska treperilo pod vedrim nebom, obasutim zvezdama. Sve je izgledalo tako lepo kao da se ništa nije dogodilo.

S velikom mukom razbojnik je skinuo pokrivač s glave, ali nije smogao snage da izvuče telo iz peska. Nikada nije mogao ni da sluti da pesak može biti tako težak.

Pokušao je da otvori oči. Uspelo mu je uz užasne bolove. Tek kad se malo pribrao setio se konja. Životinje više nije bilo! Zatvorio je oči i klonuo u pesak.

Tako je trajalo sve do praskozorja. Tek tada je sakupio malo snage i oslobodio se peska.

Bilo mu je jasno da mora natrag do reke, inače je izgubljen. Ali kako će to uspeti? Hteo je da sačeka još jedan sat, a onda da krene. Donevši takvu odluku iscrpljeno je zaspao.

Kada je sunce izašlo, maršal se vinuo u sedlo. Hteo je bar da pokuša da nađe zločinca, jer je znao pravac. Jahao je kroz polja kaktusa prema pustinji. Nije gajio veliku nadu. Kada su polja kaktusa ostala daleko iza njega, primetio je u daljini gromadu crvenkastog kamena. Nesvesno se uputio prema njoj. Nije isključeno da se baš tamo razbojnik zaklonio od oluje.

Posle jednog sata stigao je do stene. Jahao je pored nje kad ga iznenada trže jedan glas:

— Hej, policijsko pseto, dolazite kao naručeni!

Maršal je odmah poznao glas. Lagano se okrenuo u sedlu, ali nikog nije primetio.

— Gde ste, Mekkoner?

— To ćete moći odmah da pitate dragog boga, ili bolje rečeno đavola,

jer nameravam da vas pošaljem u pakao!

Za delić sekunde Vajat je uspeo da vidi razbojnikovu glavu iza ivice stene. Taj lupež je sada bio u prednosti, koju će sigurno nemilosrdno iskoristiti. Maršal je znao da mora da dobije u vremenu.

— Gde ste ostavili svog konja, Mekkoner! — doviknuo je.

— Svog konja? Otišao je. Prokletost je neudobno obréti se u sred pustinje Ljano bez konja. No situacija se vašim dolaskom izmenila iz osnova.

Vajat je znao šta je jednooki lupež smerao. Uostalom, to i nije bilo teško pogoditi.

— Tako, dakle? Situacija se, znači, izmenila? A otkud vam sada konj?

— Još ga nemam, ali ću ga odmah imati. To je jedan kulaš i deluje dosta dobro — rugao se razbojnik.

— Ne mislite valjda na mog konja?

— Nisam znao da ste tako mudri, maršale.

— U redu, dođite po konja, Mekkoner — uzvratilo je maršal nemarno.

— Prvo ću nešto drugo obaviti, maršale. Srediti vas. Zar doista verujete da mi pričinjava zadovoljstvo osećanje da ste mi stalno za petama? Onda u vozu, kada smo krenuli u Seskatevu, ponudio sam vam novac. Sada mi je taj novac u dže-

pu, ali vi više niste vredni ni jednog centa. Na vas vredi potrošiti jedino još metak, što vam svakako neće uskratiti. Pucanj niko neće čuti, jer pesak čuti. U novinama će se kasnije pričati da je maršal Vajat Erp ostavio kosti u pustinji Ljana Eskatada. Niko vas ovde neće tražiti, a pesak će vas brzo zatrpati.

— Bolje bi bilo Mekkoner da tu priču ostavite za kasnije, a sada izađete.

Za trenutak je zavladala tišina, a onda se razlegao grohotan smeh tako da su uplašeni lešinari počeli da grakću.

Vas mora da je udarila sunčanica, maršale! Dosta priče. Radi se o smrti, Vajat Erp! Sigurno niste ni sanjali da će vas dokrajčiti jedan odbegli robijaš iz Seskateve.

— Izlazitet, konačno!

Mekkoner ponovo pršte u smeh.

— O vama može svašta da se čuje, maršale! Međutim, nisam do sad čuo da ste ljudi.

— Možda sam to postao od kada vas poznajem — uzvрати mu Vajat. Video je kako se tamna revolverska cev pomiče iza stena.

Znači, tako stoje stvari!

U jednom skoku čovek iz Misurija se našao iza konja. Metak prozviđa. Vajatov konj zarza i sruči se na zemlju. Maršal je učinio isto. Još

u padu izvukao je svoj bantlajn specijal iz futrole.

Sitni komadići kamena zasuli su razbojnikovo lice. Mekkoner je kriknuo. Međutim, maršal je bio siguran da ga metak nije mogao pogoditi. Ležao je iza mrtve životinje u zaklonu.

Sada su šanse bile jedan prema jedan. Nisu imali konje. Onda je Vajat primetio još nešto: pri padu konj je svojim telom zgnječio mešinu i dragocena tečnost nestala je u vreloom pesku.

Mekkoner je psujući brisao krv s lica. Kako je samo mogao tako da promaši cilj. Šta će sad biti?

Morao je da pokuša da se udruži sa čuvarom zakona.

— Maršale! uzviknuo je žustro.

— Šta se dogodilo? — upitao je Vajat krajnje mirno. Morao je na svaki način da izmami zločinca iz skrovišta. Ovde nisu mogli ni u kom slučaju da ostanu. Po svaku cenu trebalo je stići do reke. To je, istina, bio poduhvat gotovo bez ikakvog izgleda. Međutim, Vajat Erp nije bio čovek koji tako lako odustaje.

Ni Bil Mekkoner nije hteo da odustane.

— Maršale, kakve svrhe ima ako se međusobno ovde poubijamo?

— Što se vas tiče, to je sasvim svedjedno. Ionako ćete visiti. Nemate nikakvih šansi.

— Da visim? Otkad to? Pa hteli ste da me odvedete u Seskatevu?

— Da, hteo sam, ali u međuvremenu se mnogo što šta dogodilo. U Trinidadu ste jednom čoveku razbili glavu, a u Santa Fe su našli vašeg prijatelja ubodenog nožem u grudi. Teško je povređen.

— Znači, taj prokleti ucenjivač još uvek živi? Maršale, hteo bih da vam nešto predložim.

— Da čujem.

— Podelićemo plen. Imam dosta u džepovima.

— Dolara? Time možete da pripalite vatru kako bi pakao bio još topliji. Ovde ni za deset hiljada dolara ne možete kupiti ni kap vode. Za nas obojicu postoji još samo jedna jedina šansa. Moramo da pokušamo da se dočepamo reke. Da li će nam to bez konja uspeti, veliko je pitanje. Međutim, ako ovde ostanemo, sigurno smo izgubljeni. Ja sam imao dovoljno vode ali ste vi ubili mog konja, i on je u padu zgnječio mešinu.

— Utoliko pre moramo da se držimo jedan drugoga. Obećajte mi da ćete me pustiti čim se izvučemo iz pustinje.

— Ako to ne učinim? Evo, samo da vas podsetim. Mogli ste me ubiti, a da ja vas ni ne okrnem. I šta biste time postigli? Baš ništa. Još uvek biste se nalazili u sred pustinje.

— Još uvek bolje nego u Seskatevi.

— Bacite konačno pucaljku i izađite. Svaki minut je dragocen!

Mekkoner se histerično nasmeja.

— Nisam poludeo. Zadržaću svoj revolver.

— A šta biste s njim, čoveče? Obojice sedimo u istom čamcu i to veoma lošem. Sami ne biste ništa učinili.

To je i Mekkoneru bilo jasno. Bio je na izmaku snaga. Zar nije bolje da tobož prihvati maršalov predlog? Seskateva je daleko, pa će sigurno ponovo naći mogućnost da umakne. Ovde u Ljanu je izgubljen. Ali, zar da se preda tako lako?

— Zadržaću svoj kolt. Ja istina nisam naročito mudar momak, ali ipak ne tako glup kao što vi mislite. Vi ćete me ustreliti i zatrpati peskom. Ko će uopšte o tome bilo šta da pita? Vama, velikom maršalu Erpu će verovati, ako samo pomenete nužnu odbranu ili nešto slično. A onda će moje kosti izbeleti ovde na suncu.

— Ako uskoro ne izađete iz zaklona, kosti će vam sigurno pobeleti. Dakle, krenite, inače ću sam!

Bil Mekkoner se nasmeja, mada ne naročito ubedljivo.

— To bi vam odgovaralo, zar ne? Ništa od toga!

— Zbog čega, ako smem pitati?

Zato što ću vas napuniti olovom

za srećan put čim izađete iz zaklona.

— I, šta? biste od toga imali?

Na ovo pitanje razbojnik nije umeo da odgovori. U početku mu je izgledalo sasvim normalno i prirodno da ovo policijsko pseto ustreli. Po njegovom mišljenju, sve nevolje koje su ga snašle, izazvao je baš Erp. Naravno, nije hteo ni da pomišlja na to da je sam sebi navukao nevolje na vrat.

— Šta bih imao od toga? Pa, oslobodio bih se vas.

— A onda? Da li biste uspjeli da se izvučete iz pustinje?

— Ako bih uspeo to znači slobodu, ili bih ovde ostavio kosti. No, ako vas ostavim u životu vi ćete mene ubiti, pre ili kasnije, naravno na vešalima.

Na ovakvo tumačenje, maršal sada nije mogao ništa da kaže. Bilo mu je jasno da je Mekkoner veoma opasan. Nije bio naročito sigurno zaklonjen. Mrtvo telo konja, to je bilo sve. Nije bilo mogućnosti da izmakne iz zaklona. A ako bi u ovom položaju sačekao mrak, teško da bi ga dočekao živ. Već sada je osećao užasnu žeđ.

Mekkoner se takođe osećao jedno. koner umiru u pustinji. Lešinari će

— Veliki maršal i razbojnik Mekim oglodati kosti, a sunce dovršiti. Zar nećete da govorimo u glas, maršale? Kada bi ti, zvezdonošče, znao

šta sve imam na savesti, razrogačio bi oči.

— Zadržite to za sebe i urazumite se konačno, čoveče. Moramo da krenemo.

— Prekasno je, maršale. Bar što se mene tiče, a siguran sam i za vas. Zar vi niste hteli da me odvučete u Seskatevu? Zar vi niste onaj koji me je naterao da dođem dovde, da pobegnem u pustinju? Ko drugome jamu kopa, sam u nju pada!

Šta je Vajat na to mogao da kaže? Uostalom, razbojnici uvek, za sve nevolje koje ih zadese, a posledica su njihovih nedela, okrivljuju čuvare zakona.

— Sada vas peče savest, maršale — nastavio je da govori razbojnik. — Imate, eto, priliku da razmišljate o jednim momcima koje ste poslali na vešala i robiju. Neki od njih su mi bili prijatelji.

— Tome se nije čuditi, Mekkoner. Ko bi mogao i da pretpostavi da imate drugačije prijatelje?

— Vi svakako nećete imati prijatelja, maršale.

— Moja stvar. A sada ćutite. Moramo da krenemo.

— Bez mene.

Vajat je sve stavio na jednu kartu. Vreme nije smelo da se gubi.

— Krenućemo na put zajedno, Mekkoner. Stiže nam poseta. Na žalost, iz svoje mišje rupe ne možete

da vidite. Sa zapada nailazi grupa jahača. Ako se ne varam, znam te momke. Još koliko juče video sam ih na stanici za zamenu konja.

Razbojniku je srce divlje tuklo. Zar je to moguće? Sada je sve izgubljeno. Napustio je svoje skrovište i obišao kameni blok.

Pred očima mu je ležala pustinja u svojoj svetlucavoj usamljenosti. Od jahača ni traga.

Nije više bio sam. Iza leđa se čuo glas:

— Ruke u vis, Mekkoner! — odjeknuo je metalni maršalov glas.

Lagano je podigao ruke, jer mu drugo nije preostalo.

Vajat mu priđe i izvuče kolt iz opasača.

Jednooki se okrete. Lice mu je sada ličilo na ružnu masku.

— Vi ste me nasapunjali, prokleta policijsko pseto! — procedio je kroz zube.

— Jesam, i zbog toga me savest ne grize. Mekkoner, vi ste odbegli ubica, hladnokrvni razbojnik koji predstavlja veliku opasnost, grabljiva zver, koja nema šta da traži među ljudima.

Otpadnik od zakona je kipteo od gneva.

— Neću se pomeriti sa ovog mesta.

— Hoćete, uveravam vas — uzvрати mu maršal i upravi na njega

dugu cev svog bantlajn specijala. — Napred!

— Zašto? Ustrelite me odmah!

— Ja nisam ni sudija ni dželat. Dakle, napred!

Zločinac je u maršalovim očima video ledenu odlučnost i krenuo.

Išli su kroz usijanu pustinju Ljana...

*
* *

Dok Holidej je stigao u stanicu za zamenu kanja kada se mrak spustio. Nije imalo svrhe da nastavlja put noću. Vajat Erp je odavno morao stići u Ljano, ukoliko je uopšte krenuo tim putem.

Džordžijanac stupi umalu krčmu. Jedina osoba koju je tu zatekao bio je krčmar Tom Ston. Uplašeno se trgao kada su vrata tresnula.

— Prokletstvo, mora da sam zas-pao! — promrsio je trljajući oči. — Danas je bio vraški vreo dan. Istina, ovde su svi dani vreli, ali ovog puta još kao da nešto lebdi u vazduhu, mislim oluja. Znate, mister, ja već nekoliko godina živim ovde na ivici Ljana pa predosetim kada će naići to užasno nevreme.

— Ima li uprkos tome nešto kod vas da se popije?

— U pravu ste. Ja sam stari brbljivac i pri tom zaboravljam da su mi gosti žedni. Znate, ne događa se

tako često da kod mene ljudi kasno naiđu. Poslednja poštanska kočija je odavno prošla i upravo sam hteo da zatvorim. Šta vi smerate ovako kasno?

— Ako je moguće, prespavao bih kod vas.

Krčmar odmeri dobro odevenog čoveka. Svaki dolar mu je bio potreban. Kod njega nije bilo predviđeno da neko prenoći, ali se za nevolju mogla namestiti postelja u dnevnoj sobi. Nije to rado činio, ali mu je ovaj dobro odeveni stranac ulivao poverenje.

— Pa, u redu, za nevolju će se nešto udesiti. Moja žena će vam namestiti postelju u dnevnoj sobi. Konačno, ne mogu ostaviti hrišćanina na drumu. Da li biste nešto pojeli?

— Bih nešto malo ako vam to ne zadaje mnogo muke.

Tom Ston samo klimnu glavom i uputi se prema kuhinji.

Krčmar donese hladno pečenje, koje je jeo i Vajat Erp. Seo je kraj svog gosta i iznenada podigao glavu.

— Čujete li zavijanje? Dolazi.

— Ko to? — upita Holidej zamišljeno.

— Pa, oluja!

Sada je i kockar čuo. Gde li je maršal? U Ljanu, po ovakvoj oluji.

Zabrinutost Holideja postala je još veća kada je krčmar rekao;

— Ta prokleta pustinja je progutala već mnoge ljude. Kažite mi, molim vas, zašto baš hoće kroz nju da prođu. Pošto poto žele da uštede nekoliko dana i plate to često sopstvenim životima. Iz moje kuće je već dosta ljudi krenulo kroz Ljano. Mnoge od njih nikad više nisam video.

Holidej ga upita:

— Da li ste danas imali goste?

— Imam svakog dana.

— Možda je među njima bio neko ko nosi zvezdu?

— Jeste, neki maršal!

— Da, to je mogao biti jedino Vajat Erp. Nadam se da još nije u Ljanu.

— Šta, zar je ono bio Vajat Erp?

— iznenadi se krčmar. — Raspitivao se o jednom čoveku...

— Koji nosi crni prevez preko oka — dopuni ga kockar.

Ston iznenađeno pogleda gosta.

— Odakle vi to znate?

— Obojica gonimo jednog. Kada je bio ovde?

— Ima prilično...

Nije stigao da završi rečenicu. Vrata su se otvorila i dva čoveka zastadoše na pragu: Braća Gaj i Mek Dikson.

— Helo, Dok Holidej! Jeste li raspoloženi za jednu igru? — cerio se Gaj, držeći revolver u ruci.

Krčmar poskoči kao oparen sa stolice.

— Dok Holidej! — A onda se obrati pridošlicama: — Gledajte da se što pre izgubite odavde, ili sklanjajte oružlje.

— To bi našem prijatelju veoma odgovaralo — promrsi Gaj Dikson. A vama, mućkarošu, bilo bi bolje da se sklonite iza šanka. Ne marim ljude koji mi daju naređenja.

Ston se brzo zakloni iza šanka.

Dok Holidej je sedeo mirno, kao da se sve ovo njega uopšte ne tiče.

Gaj Dikson je pošao prema njemu.

— Vi kao da nas više ne poznajete, Dok?

Nekadašnji zubni lekar iz Bostona tek sada podiže glavu. Pravio se da ne primećuje revolver u ruci varalice.

— Ah, to ste vi momci! Da opet ne tražite žrtvu kojoj ćete prodavati svoje trikove?

— Ovog puta tražimo vas.

— Znači, traženje vam je završeno. Ovde sam.

— Da, i mi smo ovde.

— Nije mi promaklo, momci.

— Tako je, Dok. A pošto smo se ovde sreli slučajno, iskoristićemo priliku da se raspitamo šta je sa našim novcem?

— Raspitajte se.

Osmeh nestade sa Diksonovog lica.

— Ovog puta ste se preračunali, Dok. Pare na suncu ili...

— Ponavljate se, lupežu. U Sante Fe ste mi to isto rekli.

— Ovo nije Santa Fe. Dakle, pare i to odmah!

Krčmar iza šanka je posmatrao scenu razrogačenih očiju. O Doku Holideju se moglo pisati i govoriti što god se htelo, ovaj čovek mu je ipak svakako deset puta simpatičniji nego ona dva lupeža.

Džordžijanac se maši desnom rukom za džep i izvuče novčanik, ustao je i lagano ga pružio Gaju Diksonu, govoreći:

— Hoćete li se poslužiti?

Gaj je dozvolio da po drugi put bude nasapunjan. Zar je zaboravio šta se dogodilo u Santa Fe? Mašio se za novčanik, ali nije uspeo da ga dohvati. Umesto u njegovim rukama, novčanik se sad nalazio na njegovom koltu. Oružje s treskom palo na pod. Sledećeg trenutka Holidej je već držao oba svoja revolvera u rukama.

— Vi ste početnik, amigo — rekao je beskrajno prezrivo. Pri tom je nanišanio na Gajevog brata. — Otpašite se!

Mek Dikson odmah posluša. Nije bio hladnokrvan kao njegov brat. Otkaćio je kopču i opasač je pao na zemlju.

Krčmar odahnu sa olakšanjem.

— Sad ih oterajte do đavola, Dok!

Takav šljam ne podnosim u svojoj kući.

— Veću im uslugu ne bi učinili od toga mister. Ako tako postupimo, u toku noći će nam prerezati grkljane i zapaliti kuću.

— Ali šta da uradimo s njima?

— Zaključajmo ih.

— Kako to mislite: zaključati?

— Pa mora biti mister da imate neku prostoriju na kojoj se brava zaključava.

Tom Ston klimnu glavom.

— U pravu ste. Na stanici postoji jedna sigurna ostava. Ranije, kada su u toku noći transporti sa zlatom ostajali, tamo smo smestali sanduke. To su teška okovana vrata i niko ne može napolje.

— Pa eto, smestićemo ih tamo.

— Na koje vreme? Ispitivao je Ston oprezno.

— Možete da obavestite šerifa. Doći će da ih odvede.

Gaj Dikson je negodovao.

— Nemate prava da nas zaključavate.

— Ma šta mi napričaste — uzvati Holidej nemarno. — Vi naravno, imate prava da varate na kartama i obmanjujete ljude, da ih sledite i pretite revolverom.

— Hteli smo samo da uzmemo naš novac — promrsi razbojnik.

— Da se čovek ne iskida od smeha! Vaš novac! Ja sada više ne bih

imao ni centa da vaše prljave trikove nisam prozreo.

— Vi ste nas prevarili! — vikao je lupež.

Holidejeve oči gnevno sevnuse.

— Već za ovu bestidnost bi vas svaki drugi na mom mestu ustrelio. Napred u rupu!

Krčmar je već zapalio fenjer. Dva brata su psujući ušla u ostavu. Bila je puna raznog alata. Iz nje se ulazilo u obezbeđenu prostoriju, o kojoj je govorio. Kad je otvorio okovana vrata zapuhnu ih vlažan ustajali vazduh.

— Evo prenoćišta za gospodu, Dok

— rekao je, smešeći se. Sada, pošto se više nije bojao, sve ga je ovo zabavljalo. O ovom događaju pričaće se u celom kraju. Sam će se za to pobrinuti. Treba samo sve da ispriča vozačima poštanskih kočija. Oni takve novosti prenose iz grada u grad brže od novina.

Braća Dikson su uplašeno pogledala u mračnu prostoriju. Podišla ih je jeza.

— Zar će nas ovde strpati? — upitao je uplašeno Mek.

— Neće se usuditi...

— Napred! Nisam baš raspoložen da ovde stojim.

Škrgućući u nemoćnom besu zubima, dva brata uđoše u vlažnu prostoriju. Ston postavi težak zasun.

— Ovih smo se oslobodili, Dok. Za ovo častim. Brzo je natočio dve čaše.

— U vaše zdravlje, Dok! Iskreno rečeno, sasvim sam vas drugačije zamišljao.

— A kako ako smem pitati?

— Ne znam baš tačno. Možda slično ovim momcima koje ste strpali u ostavu.

— Hvala na komplimentu.

— Kad već o lupežima govorimo, kako ću ih se osloboditi?

— Pozovite šerifa iz grada. Možete ga obavestiti po vozaču poštanske kočije.

— Taj će se silno obradovati. On je veoma loše plaćen za svoj posao. Nego, mogli bismi sada da legnemo na počinak.

— Nemam ništa protiv — uzvratil Dok. — I onako moram rano da nastavim put.

*
* *

Mekkoner je odavno skinuo povez sa oka. Sad je izgledao još gore. Ali kakvog to značaja ima? Jedva je pomerao noge. Odjednom je klonuo na kolena i zario glavu u vreo pesak.

Maršal ga povuče gore.

— Čoveče, ako ostanete tu da ležite izgubljeni ste.

— Ne mogu više — jeknu razbojnik.

— Moramo da stignemo do onih stena napred. Tamo ima senke pa ćemo predahnuti.

— Ja ne vidim nikakve stene. Ništa uopšte ne vidim.

— Nije ni važno. Važno je da ja vidim. Ustajte, idemo dalje!

— Vi ste mučitelj, Erp — jado kovao je Mekkoner.

— Zar sam vas ja poslao u Ljanono?

— Vi ste me oterali u pustinju. Umalo nisam umro.

— Nemojte pričati, nego krenite.

Nastavili su put korak po korak, beskrajno lagano. Čizme su im updale u vreo pesak.

I za maršala Erpa je bio to naravno užasan napor. Žega je bila nepodnošljiva. Svaki put, kada bi udahnuo vazduh u pluća, činilo mu se da guta vatru. Koža mu je bila suva kao i žuti pesak pod nogama. Stalno je mislio samo jedno: vode, vode. Čašu vode. Ne, mirno bi sada zaronio glavu u prljavo pojilo.

Vode, međutim, nije bilo. Ništa osim peska.

Vukli su se dalje. Kamene gro made kao da su izmicale. Nikako da im se približe.

Pola milje dalje Mekkoner ponovo klonu.

Vajat se naže nad njega.

— Ustanite. Treba prevaliti samo još jednu milju. Umrećete ovde pod vrelinim suncem.

— Pustite me da ovde okončam maršale. Meni je svejedno. Nećete uspeti da me dovedete do Rio Pekosa. Šta ću uostalom tamo? Ne, Erp, ne gubite svoje dragoceno vreme. Moj put je ovde završen.

Maršal se spusti kraj Mekkonera u vreo pesak. Ni njega noge nisu mogle više da nose.

— U redu, nekoliko minuta ćemo se odmoriti, a onda nastavljamo!

— Vi ste prava budala, maršale. Krenite za ime boga dalje, možda će vam uspeti da se izvučete. Ja vas time ne molim za milost. Sasvim mi je svejedno. Čak bih vas napunio olovom da pri sebi imam revolver. Vas, proklete pse sam odvek mrzeo, od najranijeg detinjstva. Oca ne pamtim, ubio ga je jedan od vas, samo zbog toga što je ukrao nekoliko goveda. Istina, pri tom je rančer izgubio život.

„Zločinačka logika”, pomisli Vajat. No, šta ga se tiče životna priča ovog čoveka.

— Vi me nazivate budalom, Mekkoner. Možda to i jesam. Na mom mestu vi biste sigurno mene ovde ostavili da ležim.

— U to budite sigurni. Nemojte

se pretvarati da ste tako čovekoljubivi, Erp. U suštini ste vi veoma surovi. Vi nećete da me ostavite da ovde umrem, jer hoćete da me odvedete na vešala. Samo mi produžavate muke.

— Dajem vam jednu šansu, čoveče. U svakom slučaju morate shvatiti da je tako. Jer, sigurno sve vreme razmišljate kako ćete me se kasnije osloboditi.

— Zašto se onda izlažete takvom riziku, Erp?

— Jedna je stvar predati razbojnika sudiji ili protivnika ubiti u ravnopravnoj borbi, a sasvim drugo, pustiti ga da bespomoćno umre.

— Trebalo je da budete propovednik ili sveštenik, maršale. Jednom sam upoznao jednog od te braće. Imao je kod sebe gomilu dolara, koje je sakupio kao pomoć vernika. I mene je zamolio.

— Prestanite s tom pričom — prekide ga Vajat. — Mogu da pomislim šta ste učinili.

Mekkoner se osmehnu.

— A kako bih se inače dokopao novca, molim vas?

Maršal ustade.

— Hajde na noge! Idemo dalje.

Zločinac je pokušao da se uspravi, ali se ponovo sručio. Maršal mu je pomogao. Učinio je samo dva tri koraka a onda ponovo pao.

— Ne ide više, Erp. Ostavite me ovde, ali mi ostavite i kolt.

— To bi vam odgovaralo, zar ne? Vajat se naže nad svog zatvorenika i prebaci ga preko ramena. Sada su mu noge zapadale još dublje u pesak. Nosi ga je sve do stena. To nije bila ni puna milja, ali se maršalu činilo da je prevaleo sa teretom, i svih dvadeset. Pustio ga je sa ramena kao balvan, a onda potpuno iscrpljen klonuo.

Mekkoner je čak uspeo da sakupi snagu i osmehne se.

— Nije loše, maršale. Vi ste pajjači momak koga sam ikad sreo. U svakom slučaju, nećete tako uspeti daleko da stignete. A ja mogu i da se oporavim. Čak može da mi se ukaže i neka zgodna prilika...

— Ja sam vam već kazao da vi tu priliku samo čekate. Maršal je navukao šešir do samih obrva. Oči su mu se sklapale, ali nije smeo da zaspi. Iz dremeža ga je trgnuo mukli razbojnikov glas:

— To doista nisam mogao ni da sanjam. Da ću sa velikim Vajatom Erpom preći zajedno pustinju Ljana Estakada. Da budem iskren, maršale, na metak ili ikonopac sam već više puta pomišljao, shvatajući da će mi to biti kraj. Hteo sam u Meksiko. Tamo bih možda dočekao i starost. I vi ste baš morali da

me sprečite. Što se vas tiče, moglo vam je biti svejedno da li sam ja u Seskatevi, ili u Meksiku.

— Zakonu nije svejedno.

— Zakon! Šta je to uopšte zakon? Nekoliko listova ispisane hartije. Prazne reči.

— Ućutite, čoveče!

Jedno vreme nisu razgovarali.

Mekkoner je ležao pljoštimize na zemlji i udisao vreli vazduh. Međutim, vrućina ga nije mogla ubiti. Držala ga je želja za osvetom. Čak je zaboravio i na žeđ.

— Maršale!

Vajat okrete umorno glavu.

— Imate li vi ženu?

— Zašto to pitate, Mekkoner?

— Zato što bi sada morala dugo da vas čeka.

— Umirite se. Čak i da je imam, ne bi me preterano dugo čekala.

— Zar ste vi baš tako sigurni u uspeh?

— Siguran. Pa, nisam. Idemo dokle možemo. Onda ćemo mileti. Ako vi više ne budete mogli da milite, onda ću vas ja vući kroz pesak.

— Vi hoćete da me živog ili mrtvog odvućete na vešala, Erp?

— Vešala ili Seskateva, o tome će sudija odlučiti.

— Ja neću ni na vešala, ni u Seskatevu. U svakom slučaju, činiću sve da to sprečim.

— Nisam ni jednog trenutka sumnjao da će tako biti.

Maršal je odjednom ustao. Nije više obraćao pažnju na razbojnika. Ugledao je u daljini oblak prašine i znao šta to znači: karavan i grupa jahača. Ubrzo je razaznao da su jahači.

Mekkoner ih je sada primetio.

— Prokletstvo, eno jahača!

— Ali će poći mimo nas. Moramo pokušati da skrenemo pažnju. Spaliću kaput, da bi se digao stub dima.

Mekkoner se prišunjavao Vajatu, oprezno je ispružio ruku i izvukao mu kolt iz futrole, a onda se bacio unazad. Čulo se metalno škljocanje.

— Ha, ha dimni signal ću dati ja i to olovom, Erp. Kucnuo je moj čas! U pakao!

Vajat se okrenuo i pogledao ubicu u lice. Kako se u ovom trenutku izmenilo. Bio je spreman da ubije.

— Mekkoner, oni jahači su naš poslednji spas — opomenuo ga je mirno.

— Nemojte me zasmejavati! Možda vaš spas, ali ne i moj. Ako nas oni primete, još brže ću stići tamo gde me vi vodite. Ne, maršale, ovaj kolt je moja poslednja potpora i neću je ispustiti iz ruke.

Ne obazirući se na upereni kolt, Erp je gledao u jahače. Sve više

su se udaljavali. Najzad su nestali na horizontu. Maršal uđe u senku i sruči se na zemlju.

Mekkoner je još uvek stajao sa koltom u ruci i trijumfovao.

— Potcenili ste me, Erp. Po drugi put sam vam doskočio.

— Sami ste sebi doskočili, Mekkoner. Kad padne mrak nastavićemo, ali bez vode. Da ste mi dozvolili da ih dozovem, sada bismo imali vodu.

Kad je čuo reč voda, razbojnik se strese. Čemu mu je koristio revolver? Čemu mrtvi maršal? I sam će morati da umre, ovde u vreloj pesku od žeđi.

— Zar nećemo da okončamo stvar, maršale?

— Ako mene pitate, savetovao bih vam da sednete. Ne rasipajte snagu. Biće vam još potrebna.

Mekkoner posluša, držeći Vajata i dalje na nišanu.

— Šta vi brinete o mojoj snazi? Za nevolju uspeću da se odvučem još koju milju. No, to me više ne zanima. Ovde ćemo zajedno sačekati lešinare. Udvoje se lakše umire. A u Ljanu umiru i dobri i zli podjednako. Vajat Erp! Prokletstvo, to je doista uteha koja čini smrt lakšom.

— Drugačije biste govorili kada bi vam život bio sada u opasnosti, Mekkoner.

— Možda, ali bi me tešilo to što biste me vi sakećali u paklu.

— Vi sami nemate nikakvih izgleda da se izvućete iz ovog mora peska. Prema tome, pucajte Mekkoner — rekao je Erp umorno.

Mekkoner, međutim, nije pucao.

Kada je pao mrak, Vajat pokuša da nagovori razbojnika da krenu. Nije mu uspelo. Iskoristio je poslednju šansu i bacio se u stranu. Još u skoku izvukao je bantlajn specijal iz futrole i odmah pucao. Bio je to majstorski pogodak.

Drugi, oteti revolver izlete razbojniku iz ruke. Mekkoner kriknu i stavi bolnu ruku na usta.

Vajat mirno podiže svoj drugi revolver iz peska i stavi ga u svoj opasač.

— Kod mene je ovaj revolver sigurniji. Idemo li?

Ubica gnevno opsova.

Krenuli su. Jednooki zločinac je vukao nogu pred nogu, razmišljajući o tome da je Seskateva daleko. Sinula mu je ideja, koja mu se učinila spasonosnom. Prekinuo je ćutanje.

— Maršale, imam predlog: predaću vam celu svoju bandu u ruke.

— Nije potrebno. Oni su već iza rešetaka.

Zločinac pršte u smeh.

— To sam i želeo da saznam. Dakle, u buvari su. Voleo bih da im vidim lica. Neće im naškoditi, tim lupežima. Svima je mesto na vešalima. Među njima nema ni jednoga, koji nema ubistvo na duši.

— A kako sa vama stoji stvar? — upita Vajat.

— Sa mnom? Kakve to veze ima sa mnom?

— Zar vi nemate ubistvo na duši?

Jednooki opsova.

— Šta vi sve ne nazivate ubistvom? Konačno, ovde na Zapadu ne živimo u manastiru.

— Hm. I vi smatrate da na Zapadu možete da ubijate i pljačkate? Znači, smatrate da ovde treba da vlada bezakonje.

— Svako se dovija kako ume. Šta je trebalo da činim?

— A šta kažete na neki častan posao?

— Da, i tako se može zaraditi novac. Nego, maršale, koliko ima još do kaktusa?

— Ne znam, možda ćemo stići do izlaska sunca.

— Ja neću izdržati. Ni jedan od nas neće izdržati. Posmatrao sam vas. Obojica smo gotovi. Zašto se mučimo?

U razbojnikovom glasu osetilo se nešto čudno.

— Do sada smo istrajali, Mekkoner. Moći ćemo i dalje.

U tom trenutku se Mekkoner iznenada baci na maršala. Učinio je to takvom snagom, koju imaju ili ludaci, ili ljudi koji su zapali u krajnje očajanje.

Napad je bio tako neočekivan za Vajata, tako da je izgubio tle pod nogama.

Mekkoner mu izvuče kolt iz opasača i pokuša da uperi cev u Erpovu glavu.

Vajat ga je obema rukama uhvatio i gurao milimetar po milimetar. Ubica je ječao.

— Sada ćeš umreti, bedno policijsko pseto! Niko te više neće spasti. Ovu priliku neću da prokockam.

Vajat je ćutao. Usredsredio se na svoje ruke da pojača što je više mogao pritisak. Bilo je to pitanje života ili smrti.

To je i Mekkoneru bilo jasno. Svu svoju snagu preneo je na desnu ruku. No, nije pomagalo. Cev je polako počela da se spušta.

Odjeknuo je hitac!

Gvozdeni stisak maršalovih ruku popusti. Ruke su mu klonule u pesak.

Mekkoner ustade zanosеći se. Posmatrao je nepomično telo na pesku.

— Ja sam slobodan! — smejao se histerično. — Evo ga, konačno leži

ovde veliki Vajat Erp! Na milost i nemilost lešinarima.

Krenuo je nekoliko koraka napred, smejući se.

Međutim, radost je bila kratkog veka. Sa mesta gde je omraženi čuvar zakona, ležao, odjeknu pucanj.

Vrelo olovo zarilo se u Mekkonerovo desno rame. Pao je pljoštimice u pesak. Vajat skoči na noge, naže se nad razbojnika i izvuče mu oružje iz ruku.

— Još će se videti koga će pojesti lešinari, Mekkoner.

S mukom se obuzdavao. Zašto ne ustreli ovog lupeža? Zar se isplati da mu poštedi život.

Jednooki nije bio sposoban da izusti ni reč. Osećao je ludački bol u desnom ramenu. Kada je pokušao da pokrene ruku nije mu uspelo. Sada je gotovo. Mora da umre.

— Proigrali ste svoju poslednju šansu Mekkoner. Za vas više nema Seskateve.

— Zašto još uvek stojite, maršale? — ječao je razbojnik. — Dokrajčite me.

— Ja nisam ubica — uzvрати Vajat hladno.

— Ali vi ste već pucali. Samo ste promašili cilj.

— Zabluda, čoveče. Pogodio sam tačno cilj. Tamo gde sam hteo; vaše desno rame. Sada više nećete pokušavati da mi ukradete oružje.

Pod pretnjom revolvera zločinac je nastavio put. Rame ga je užasno bolelo.

— Maršale, ja sada doista više ne mogu. Da mi niste probušili, kožu, možda bih uspeo, ali ovako...

— Bolje bi bilo da me na to ne podsećate. Kamo sreće da sam vam napravio rupu u glavi.

Mekkoner je jadikovao, ali nije odustajao. Hodao je nogu pred nogu, puzao, ali je istrajavao. Posle nekoliko sati ugledali su pred sobom kaktuse. Tri džinovska kaktusa.

*
* *

Mnogo vode u izlomljenim kaktusima nije bilo, svega nekoliko kapi. Ipak, to ih je povratilo u život. Sedeli su u oskudnoj senci. Mekkoner je trljao svoje ranjeno rame.

— To gori kao vatra.

— Sutra ujutru smo na drumu. Možda ćemo negde naći lekara — uzvрати mu maršal.

— Šta će mi lekar? Ili možda vi hoćete pošto poto da baš sasvim zdravo goveće predate kasapinu?

— U pravu ste. Bolestan čovek se ne veša.

Mekkoner se uhvati za grlo.

— Nemojte stalno o tome govoriti. Opet sam žedan.

— Po vama se ni o čemu ne može razgovarati.

— Varate se, maršale. O dolarima, na primer.

— Ne pričajte o tom poganom novcu, Mekkoner. To je lopovski plen.

Razbojnik odmahnu glavom.

— Taj novac nije baš tako pogan. Vidite, maršale, mi smo prevalili ogroman put. Mogli smo isto tako biti tamo kod crvene stene samo gomila kostiju. Ja sam poslednja tri dana tri put umirao. A i vi ste bili blizu. Sad možemo da imamo nešto od života. Dakle, hajde da razgovaramo o poslu.

— Nisam trgovac, Mekkoner. Možda ste zaboravili da sam savezni maršal.

— Znači li to da nema nikakve mogućnosti?

— Upravo to.

— I vi baš hoćete da me odvedete na vešala?

— Ponavljam: o tome ja ne odlučujem. Moja je dužnost samo da vas odvedem u Seskatevu. Ostalo me se ne tiče.

— Kada krećemo?

— Za nekoliko sati.

Ubica klonu na zemlju i prebaci kaput preko lica. Odmah je zaspao.

Vajat mu je gotovo zavideo. Razbojnik je mogao da se odmori, a on nije smeo da sklopi oka.

Napravio je kupu od peska i na nju stavio glavu. Tako je mogao da drži Mekkonera na oku. U prvo vreme nije morao da ga pazi, jer je razbojnik spavao čvrsto i duboko i to sa određenom namerom. Hteo je da se oporavi.

Vajat je ležao iscrpljen u vrelom pesku i gledao u njega. Za nekoliko sati i ovaj put će biti završen, mislio je.

Međutim, nije bio završen. Kada je izašao mesec Vajat je najzad, savladan umorom, zaspao.

Njegov zarobljenik se međutim probudio, podigao glavu i počeo da osluškuje. Čuo je ravnomerno disanje.

„Ovo je moja poslednja šansa“, sinulo je ubici kroz glavu. Lagano je ustao i pogledao spavača.

Maršal se nije pomakao.

Mekkoner je mislio na Seskatevu i na vešala koja mu predstoje, ako sada ne bude dejstvovao. Bešumno se približio maršalu i nagao nad njega. Drhtavim rukama mu je izvukao po treći put oružje iz futrole. Lagano ga otkočio. Taj zvuk je odmah probudio Vajata. Bio je odmah na nogama.

Mekkoner nije imao vremena da cilja. Samo je povukao obarač. Vajat je pucao za njim, ali su se oba metka zarila u kaktuse.

Čoveku iz Misurija bilo je jasno

da je ludost sada noću goniti begunca. Sutra će moći da sledi njegove tragove, ako ne odmakne daleko. Osim toga, Mekkoner ima oružje, pa mu ne preostaje ništa drugo, nego da sačeka jutro.

Zavukao se između gustih kaktusa. Nije bilo lako ali je tu bio koliko toliko siguran. Uprkos opasnosti koja mu je pretila, utonuo je u duboki san.

*
* *

Dok Holidej ga je primetio još iz daleka kako se zanosi. Hodao je kao pijan čovek, padao i nabadao se na oštre bodlje. Pri svakom ubodu bi kriknuo, tako da se pustinja orila.

Holidej potera konja bliže.

— Šta je s vama čoveče?

Mekkoner podiže glavu i pogleda stranca kao da je priviđenje. Lice mu je izgledalo užasno. Bio je na ivici ludila. Mučila ga je groznica od rane.

— Dovo mi je za petama — ječao je. — Spasite me njega.

Kockar kliznu iz sedla i odvede čoveka u senku kaktusa.

— Lezite, doneću vam da pijete.

Skinuo je čuturu sa sedla i naslonio je na isušene usne razbojnika.

Mekkoner je pio požudno.

— Kako to dobro čini! Onaj pas me je jurio kroz celu pustinju.

— Vi ste ranjeni — prekide ga Holidej.

— To mi je onaj lupež učinio. Nekadašnji zubni lekar iz Bostona, pregleda ranu. Tu više nije imalo šta da se učini.

— Kako se to dogodilo? Ubica je pokušao da se uspravi, no bez uspeha.

— Onaj prokleti maršal me je bezdušno gonio kroz celu pustinju.

— Vajat Erp?

— Baš taj pas.

— Sada sam vas tek prepoznao. Gde je Vajat?

— Nadam se da su ga lešinari pojeli. Možda čak i šakali...

Nije završio rečenicu. Onesvestio se.

Dok Holidej skoči na noge. Da li je moguće da je taj lupež likvidirao Vajata Erpa?

Kockar se vinu u sedlo i poče da sledi u suprotnom smeru Mekkonetrov trag. Vodio je cik-cak, pored kaktusa. Nije morao dugo da sledi trag, jer ga je ugledao. Vajat, međutim, njega još nije primetio. Tek kada je bio na nekoliko jardi ispred konja, podigao je pogled.

— Dok, kako ste ovamo dospeli? — jedva je procedio.

— To ste me nedavno pitali i u planinama. U ovom trenutku nije uopšte važno odakle dolazim. Hoćete li gutljaj vode?

Maršal razvuče lice u bolnu grimasu, koja je trebalo da bude osmeħ.

— Hvala, Dok. Smerate li nešto određeno?

— Zašto pitate?

— Pa mislim, možete da me primite na svog konja.

— Zato i jesam ovde, Vajat.

Holidej kliznu iz sedla i pripali cigaretu.

— Hoćete li i vi jednu?

— Ne hvala. Izgorela bi mi dušnik.

— Kako je bilo u Ljanu, maršale?

— Užasno.

— A šta je sa vašim konjem?

— Okončao je.

— Sigurno je bilo užasno, ali, pod određenim okolnostima, moglo je i gore da bude.

— To vi samo mislite. Ceo ovaj put je bila prokleta zabluda. Momak mi je u toku noći umakao, ali ja ću ga naći.

— I hoćete. Nalazi se samo jednu milju odavde.

— Znači, videli ste jednookog?

— Ono što je od njega ostalo.

— Da nije mrtav?

— Još ne, ali neće dugo.

— Zar mu niste mogli pomoći?

Dok Holidej odmahnu glavom.

— Hajdemo do njega.

*
* *

Ubica je još uvek bio živ!
Čuo je topot kopita što mu je dalo novu snagu.

Podigao je kolt i uperio na oba jahača.

Od jake groznice ruka mu je drhtala.

— Sad ću ga probušiti kao mešinul!

Povukao je obarač.

Oba prijatelja iz Dodž Sitija su se kao po komandi bacili na zemlju. Ležali su priljubljeni uz pesak.

Odjeknulo je nekoliko hitaca.

Vajat iznenada ustade.

— Hajdemo, Dok, doboš je prazan. On više nema municije.

— Ako je tako, hajdemo — prihvati Holidej.

Ubica Mekkoner je ležao na zemlji i teško disao.

— Jeste li to vi maršale? — upitao je jedva čujno.

Vajat kleče pored njega.

— Ja sam, Mekkoner.

— Hteo bih još nešto da vam kažem.

— Da, recite.

— Vi ste dobili trku. Ali ja za to neću ni u Seskatevu, ni na vešala maršale. Vraški mnogo ste se trudili zbog mene i zato vam želim da se pečete u paklu. Uglavnom, neću u ruke zakonu.

Sve je bilo gotovo. Glava zločinca klonu na stranu.

Vajat ga je neko vreme posmatrao.

To je dakle bio kraj ovog puta!

— Sahranićemo ga! — rekao je prijatelju preko ramena.

Iskopali su rupu u mekom pesku, — i položili u nju ono što je ostalo od jednookog ubice.

Pošto su to obavili, vinuli su se na leđa Holidejevog ždrepcu i uputili na sever.

— Da li se isplatilo? — upitao je kockar.

— Razbojništvo se nikad ne isplati.

— Ko pita za Mekkonera? Da li se vama isplatilo, maršale?

— To nikad ne treba pitati — uzvratil maršal Vajat Erp. — Zakon je zakon.

Kraj

Pišite nam!

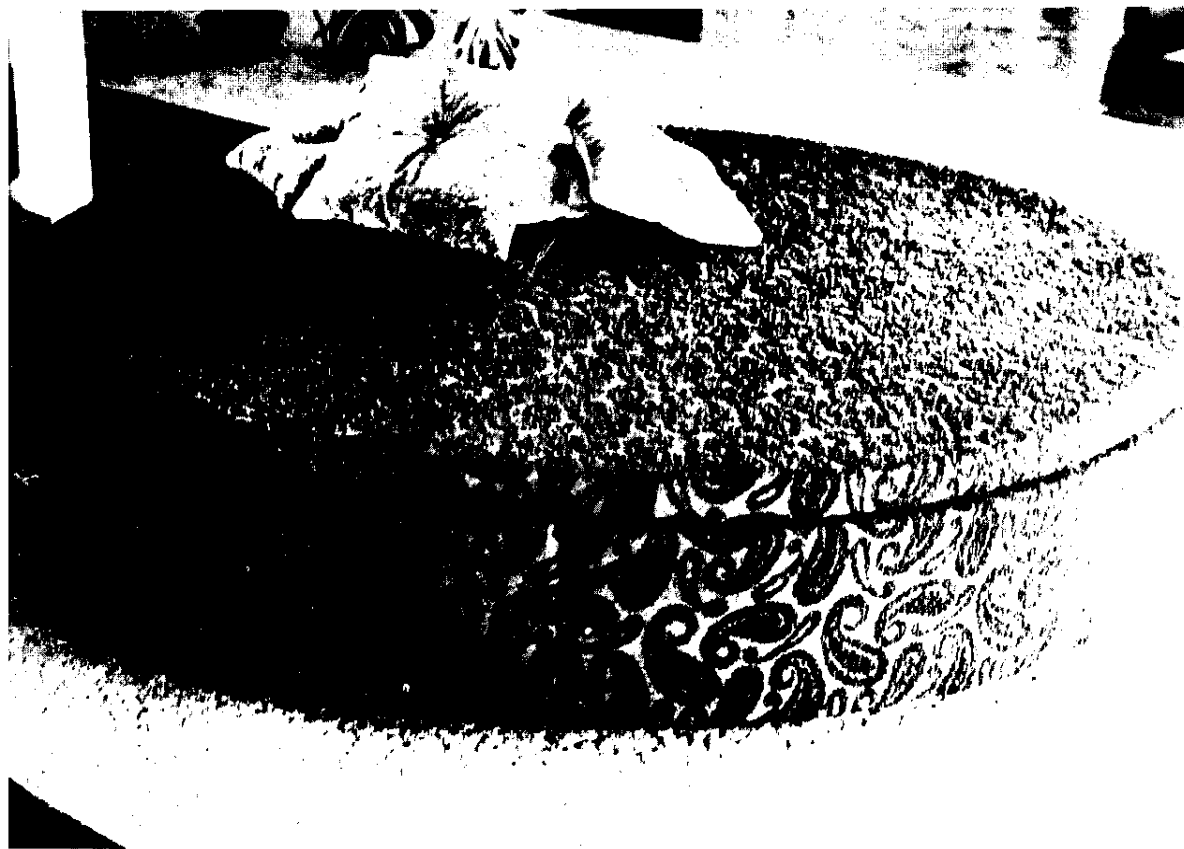
**Odgovore
na vaša
pisma
naći ćete
u**

PANORAMI

NOVO NA TRŽIŠTU!

LOTOS

UDOBAAN LEŽAJ ZA DVOJE

oriolik

tvornica namještaja Oriovac

telefon: 055 - 2000 - telex: Yu - Orlik 28547

ČITAJTE SLEDEĆI ROMAN

VAJAT ERP

BROJ 116**CENA 2 D.**

u paklenom gnezdu

SVAKE SUBOTE
NOVA SVESKA!
64 STRANE - 2 DINARA!

Izdaje i štampa NIP „FORUM“, Novi Sad, Vojvode Mišića 1. Odgovorni urednik: Svetozar TOMIĆ. Izbor i kreacija: D. MILOSAVLJEVIĆ. Pretplata za 3 meseca 26 dinara, za 6 meseci 52 dinara, za jednu godinu 104 dinara. Za inostranstvo cene su dvostruke. Uplašivati na žiro-račun 657-1-255 sa naznakom za „Vajat Erpa“.

31. jul 1971.